KVĚTEN 2013

CI2, o.p.s.

Indikátory udržitelnosti

SPOKOJENOST OBČANŮ S MÍSTNÍM SPOLEČENSTVÍM A MOBILITA A MÍSTNÍ PŘEPRAVA OBYVATEL V JILEMNICI, 2013

VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

www.ci2.co.cz

Indikátor Spokojenost občanů s místním společenstvím

Indikátor ECI[1] A.1 **Spokojenost občanů s místním společenstvím** je jedním z deseti standardizovaných indikátorů používaných v ČR pro hodnocení místní udržitelnosti. Jsou jimi:

1. Spokojenost obyvatel s místním společenstvím
2. Uhlíková stopa města (místní příspěvek ke globální změně klimatu)
3. Mobilita a místní přeprava cestujících
4. Dostupnost veřejných prostranství a služeb
5. Kvalita místního ovzduší
6. Cesty dětí do a ze školy
7. Nezaměstnanost
8. Zatížení prostředí hlukem
9. Udržitelné využívání území
10. Ekologická stopa města

Spokojenost občanů s místním společenstvím zjišťuje a vyčísluje **subjektivní pocit spokojenosti** občanů s městem, ve kterém žijí a pracují a další dílčí aspekty této spokojenosti. Bezprostředně odráží pocit kvality života, která tvoří důležitou součást udržitelné společnosti. Znamená možnost žít v takových podmínkách, které zahrnují bezpečné a cenově přijatelné bydlení, dostupnost základních služeb (školství, zdravotnictví, kultura atd.), zajímavou a uspokojující práci, kvalitní životní prostředí (jak přírodní, tak člověkem ovlivněné a pozměněné) a reálnou možnost účastnit se místního plánování a rozhodování. Názor občanů na tyto otázky představuje důležité měřítko celkové spokojenosti s daným místem, čímž se z něj stává **klíčový indikátor místní udržitelnosti**.

Indikátor Mobilita a místní přeprava

Indikátor ECI A.3: **Mobilita a místní přeprava cestujících** je dalším z deseti standardizovaných indikátorů používaných v ČR pro hodnocení místní udržitelnosti.

Zjišťuje a popisuje mobilitu občanů žijících na území dané samosprávy. Mezi základní hlediska (a k nim se vztahující jednotky měření), které přispívají k určení obecného modelu mobility každého občana, patří:

- účel cest a jejich pravidelnost během týdne, kde můžeme cesty rozdělit na „systematické" a „nesystematické" (podíl systematických cest v porovnání s podílem nesystematických cest);
- průměrná denní vzdálenost cesty na osobu (km na osobu);
- délka trvání cest (čas cesty v minutách);
- použité druhy dopravy pro tyto cesty a/nebo pro různé vzdálenosti každé cesty (podíl vtahující se k různým druhům dopravy zahrnutým do průzkumu);
- počet cestujících v autě, důvody pro volbu automobilu a způsob parkování.

[1] *European Common Indicators (ECI) – Společné evropské indikátory jsou v českých podmínkách nejznámější a nejvyužívanější sadou udržitelného rozvoje na místní úrovni. Sada byla vyvinuta v roce 2001 na popud Evropské komise a byla testována v několika desítkách evropských měst.*

Metoda dotazování

Dotazníkové šetření bylo provedeno pomocí standardizovaného dotazníku, jenž byl použitý i v jiných městech ČR. Pro zachycení specifik města Jilemnice byla část dotazníku zachycující spokojenost obyvatel s místním společenstvím mírně upravena a doplněna. Dále bylo do dotazníku včleněno několik otázek týkajících se nakládání s komunálním odpadem. Dotazník byl téměř identický s tím, který byl distribuován při totožném šetření v roce 2011. Z toho důvodu je možné zhodnotit základní trendy vývoje jednotlivých aspektů ve městě.

Samotné dotazování proběhlo formou řízeného rozhovoru (tazatel se ptá a respondent odpovídá) s využitím proškolených tazatelů – studentů místního Gymnázia. Šetření proběhlo v průběhu dubna 2013 mezi vybranými obyvateli města. Respondenti (obyvatelé starší 15 let) byli vybráni kvótním výběrem dle základních charakteristik (věk, pohlaví). Výsledky dotazníkového šetření byly primárně zpracovány v prostředí programu MS Access do databáze vytvořené TIMUR. Zpráva se věnuje indikátorům ECI/TIMUR A. 1 a ECI A. 3 a dalším otázkám spokojenosti a mobility a shrnuje výsledky do podoby tabulek, grafů a závěrečných komentářů a neobsahuje srovnání s dalšími městy ČR. Základní srovnání je možno získat na stránkách Týmové iniciativy pro místní udržitelný rozvoj (http://www.timur.cz, sekce Indikátory).

CI2, o.p.s.

CI2, o.p.s. je nestátní nezisková organizace zaměřená na udržitelný rozvoj, vzdělávání, publikační činnost a vědu a výzkum. Jejím cílem je prosazovat udržitelný rozvoj ve spolupráci s veřejnou správou, soukromou sférou, vzdělávacími institucemi a veřejností.

Vzorek obyvatel

V rámci dotazníkového šetření vybráno 383 správně vyplněných dotazníků. Ne všichni respondenti odpověděli na všechny otázky. Ve vzorku respondentů převládá počet žen (52,4 %) nad muži (47,6 %), což odpovídá skutečnému rozdělení mužů a žen ve městě ve věkové skupině dotázaných. Dále jsou nejvíce zastoupeny věkové skupiny 31-40 a 51-60 let. Při pohledu na zaměstnání a sociální zařazení dotázaných je zřejmé, že většina je buď zaměstnaných (57,8 %) či důchodců (21 %) a osob se středoškolským vzděláním (60,1 %.)

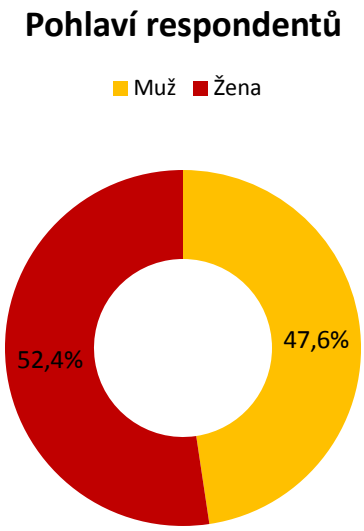

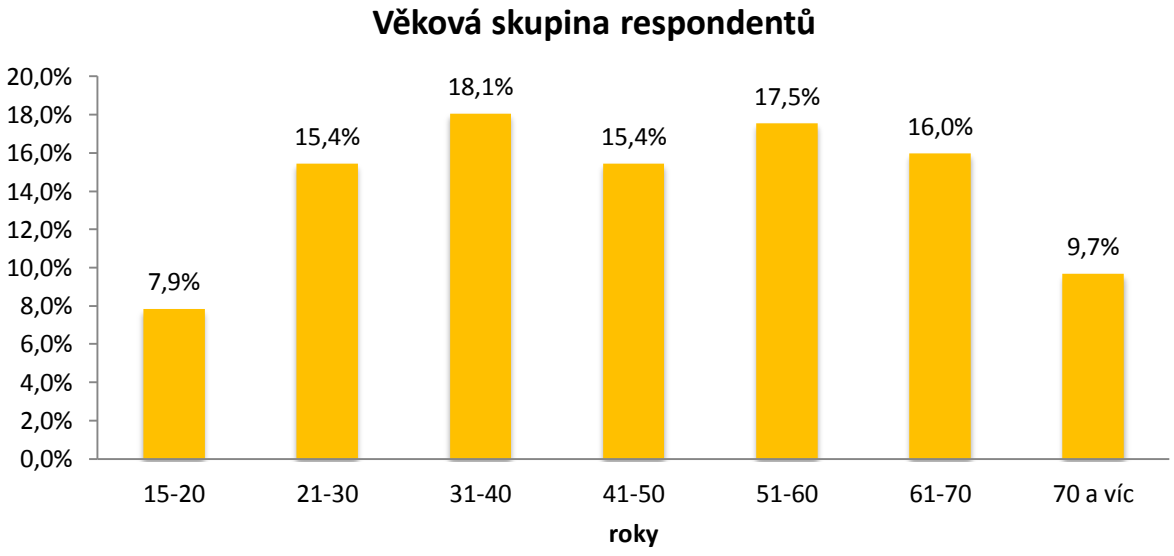

Zaměstnání respondentů

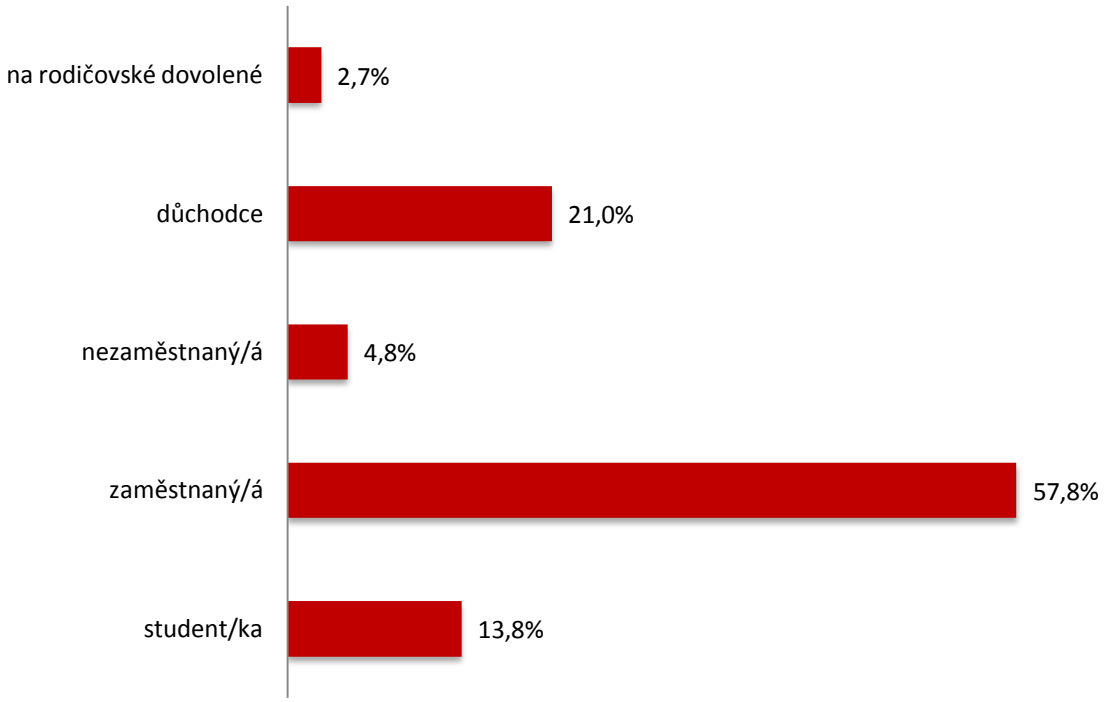

Vzdělání respondentů

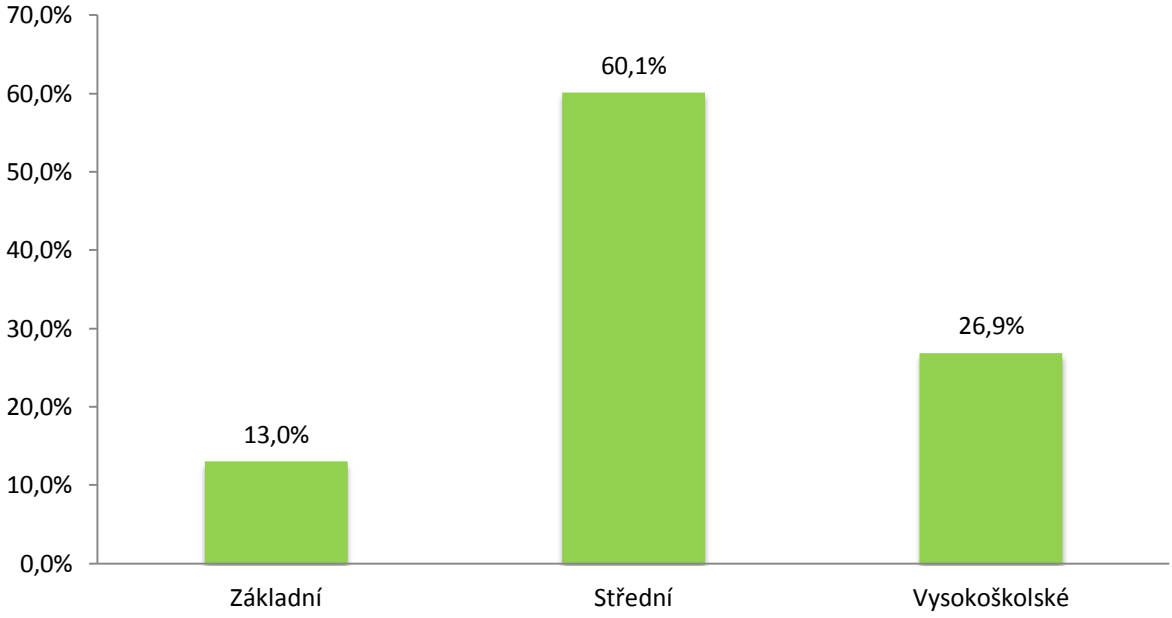

Většina respondentů bydlela buď na Spořilově nebo v jiných nejmenovaných částech Jilemnice a to zejména v rodinném domě.

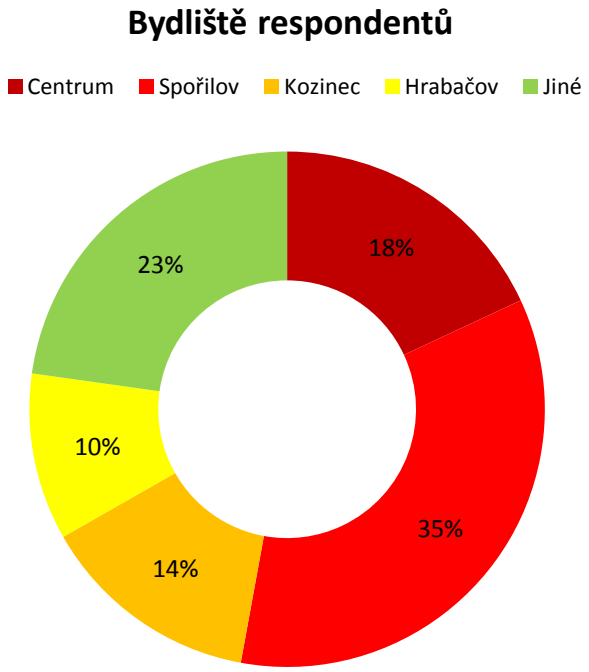

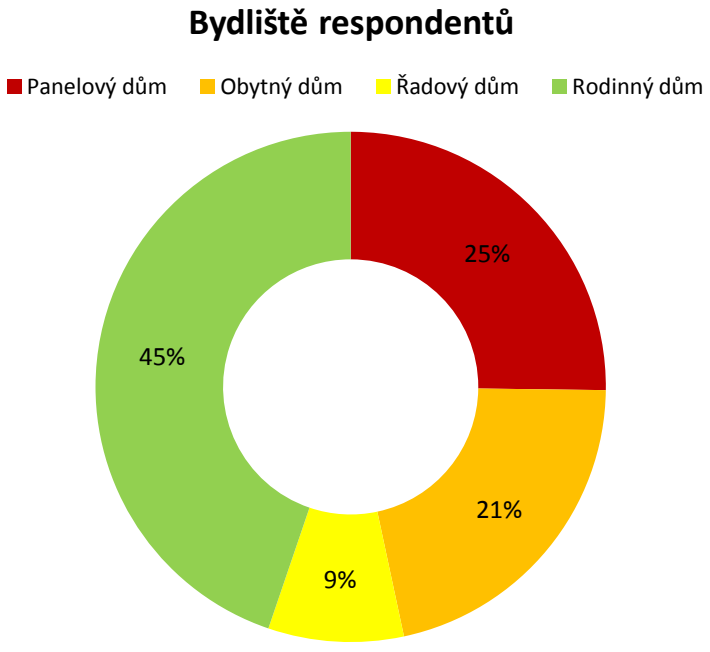

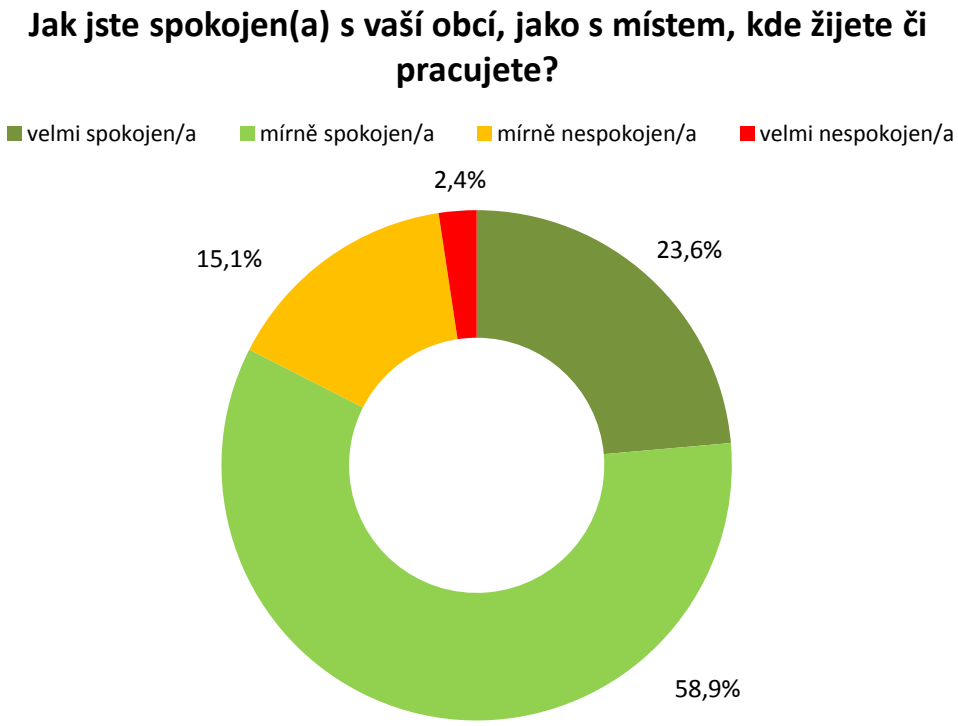

SPOKOJENOST OBČANŮ S MÍSTNÍM SPOLEČENSTVÍM, 2013

Spokojenost obyvatel s místním společenstvím

Z úvodní otázky plyne, že **většina respondentů (82,5 %) je s životem ve městě spokojena.**

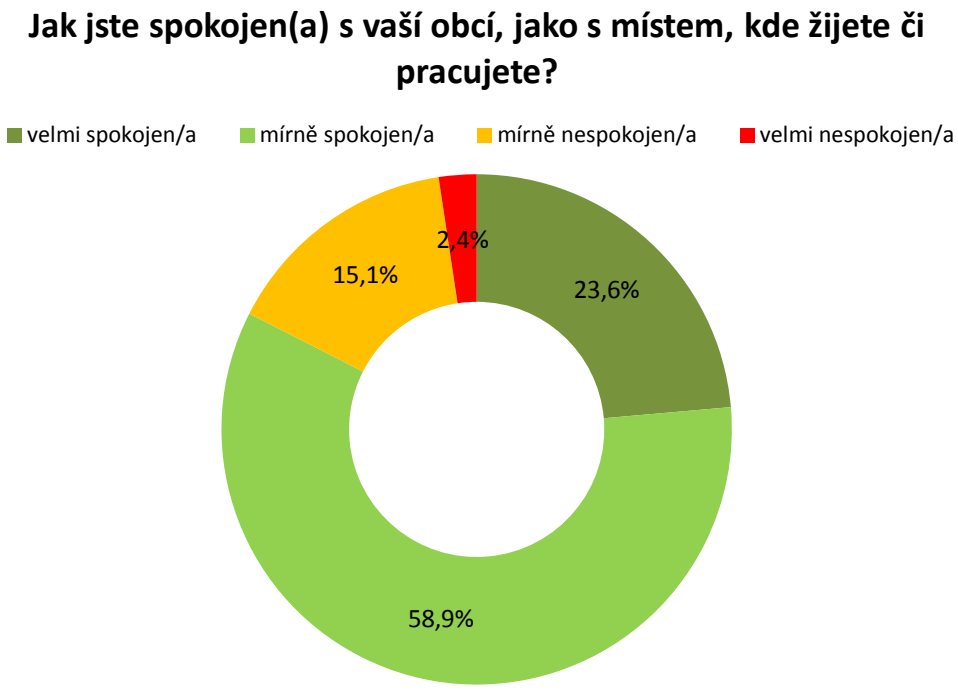

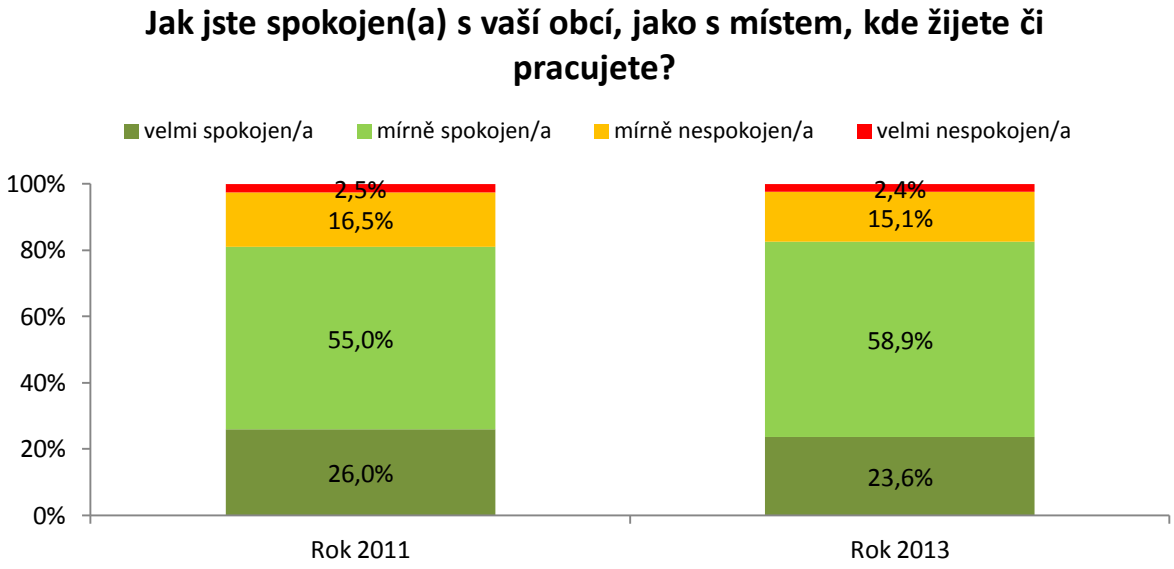

Základní hodnocení spokojenosti obyvatel Jilemnice rozdělené podle jejich bydliště, věku, vzdělání a pohlaví.

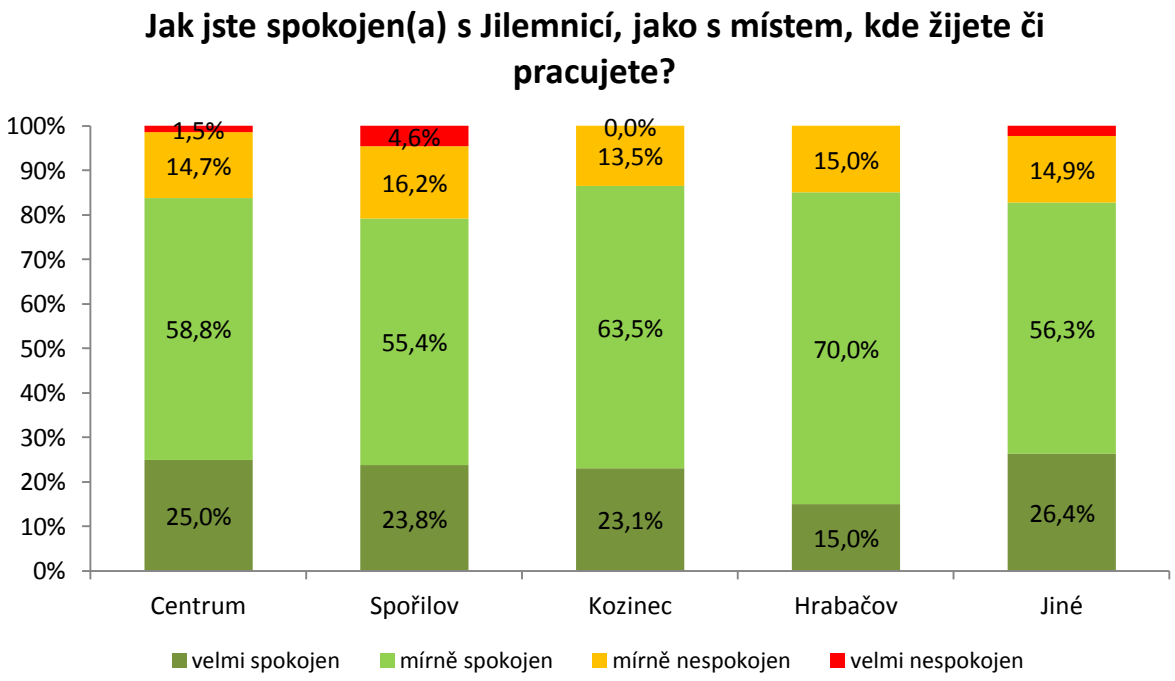

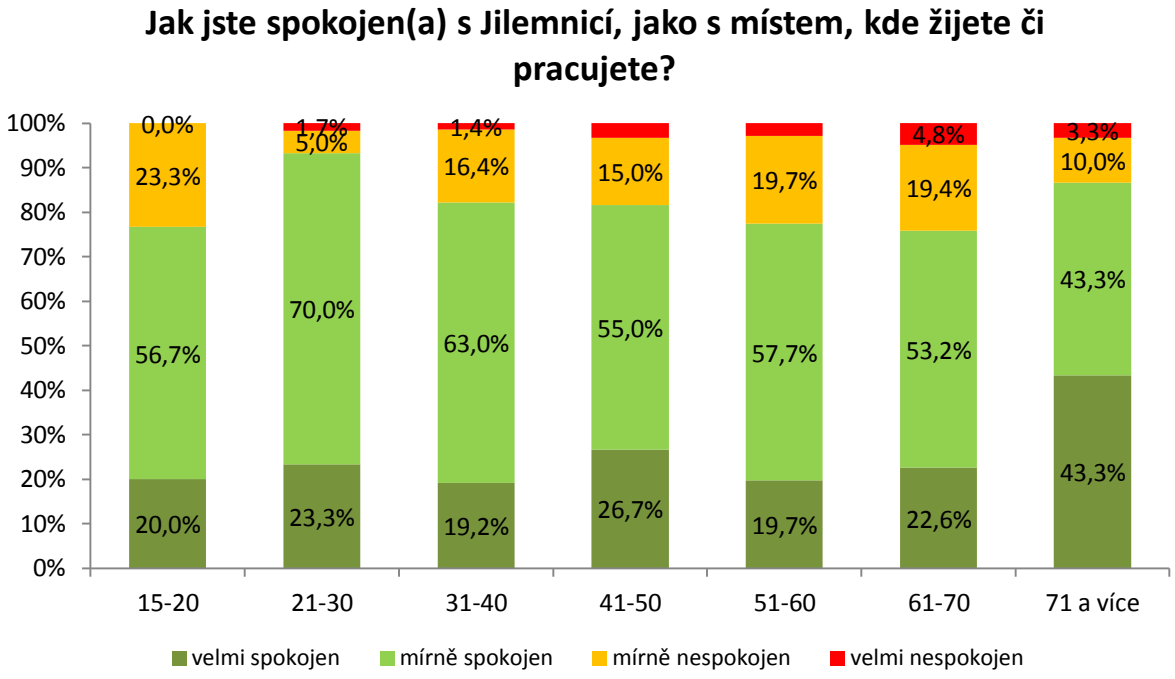

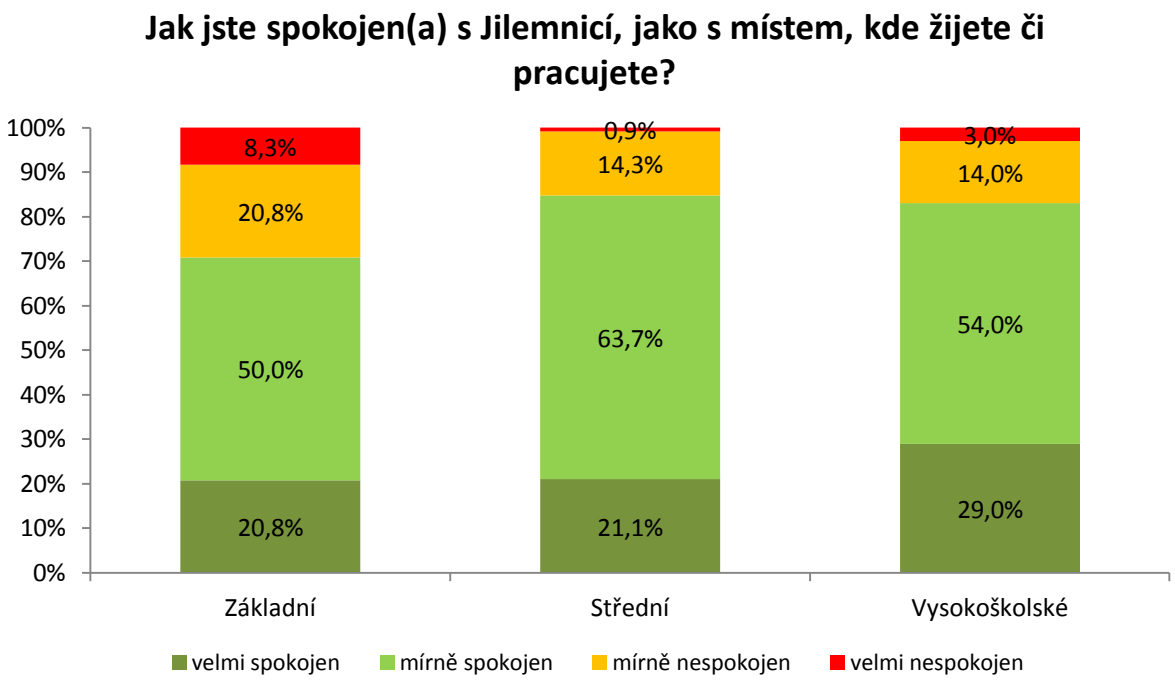
Jak jste spokojen(a) s Jilemnicí, jako s místem, kde žijete či pracujete?
100%
90%
80%
70%
60%
50%
40%
30%
20%
10%
0%
8,3%
20,8%
50,0%
20,8%
0,9%
14,3%
63,7%
21,1%
3,0%
14,0%
54,0%
29,0%
Základní
Střední
Vysokoškolské
velmi spokojen
mírně spokojen
mírně nespokojen
velmi nespokojen

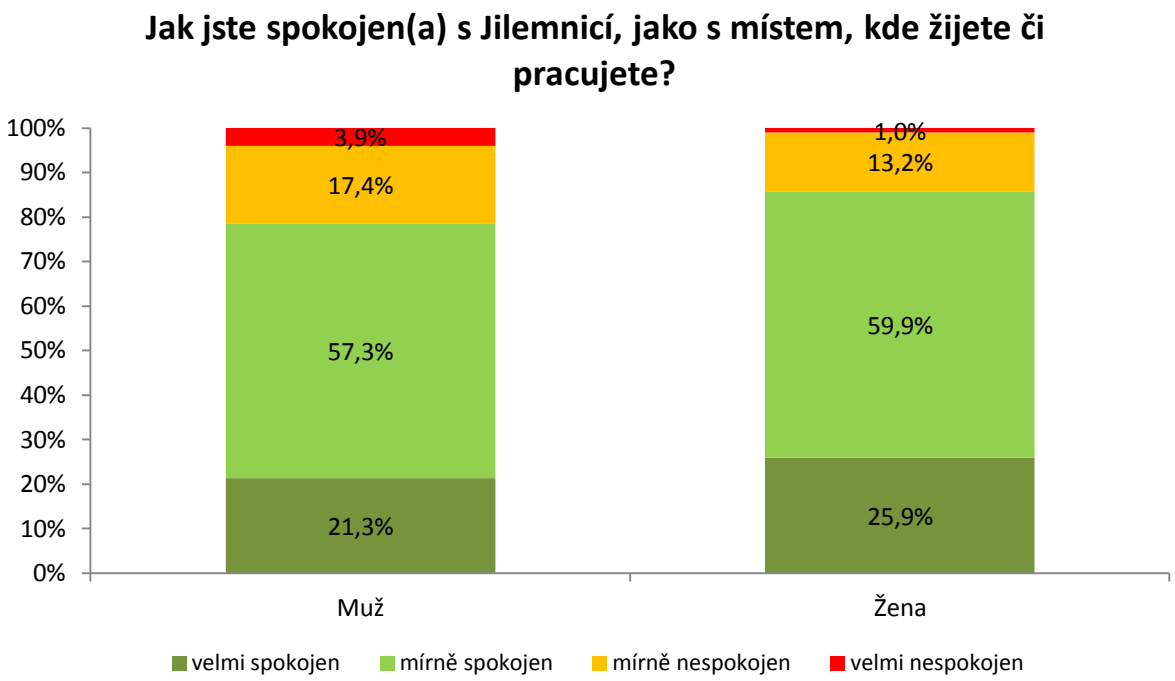
Jak jste spokojen(a) s Jilemnicí, jako s místem, kde žijete či pracujete?
100%
90%
80%
70%
60%
50%
40%
30%
20%
10%
0%
3,9%
17,4%
57,3%
21,3%
1,0%
13,2%
59,9%
25,9%
Muž
Žena
velmi spokojen
mírně spokojen
mírně nespokojen
velmi nespokojen

Spokojenost obyvatel s dalšími aspekty fungování města

V následujících otázkách (otázky v dotazníku č. 2-7 a č. 4a – 4h) hodnotili respondenti na stejné 11-ti stupňové škále (0 = nejvyšší nespokojenost, 10 = nejvyšší spokojenost) míru spokojenosti s jednotlivými oblastmi života v Jilemnici.

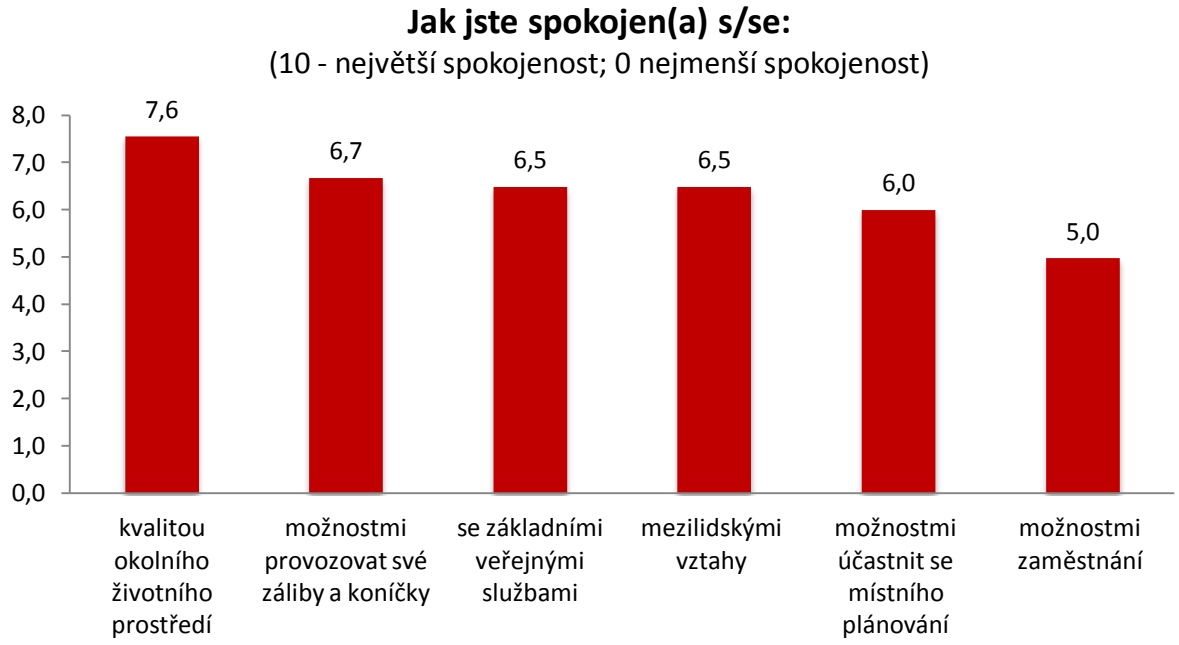

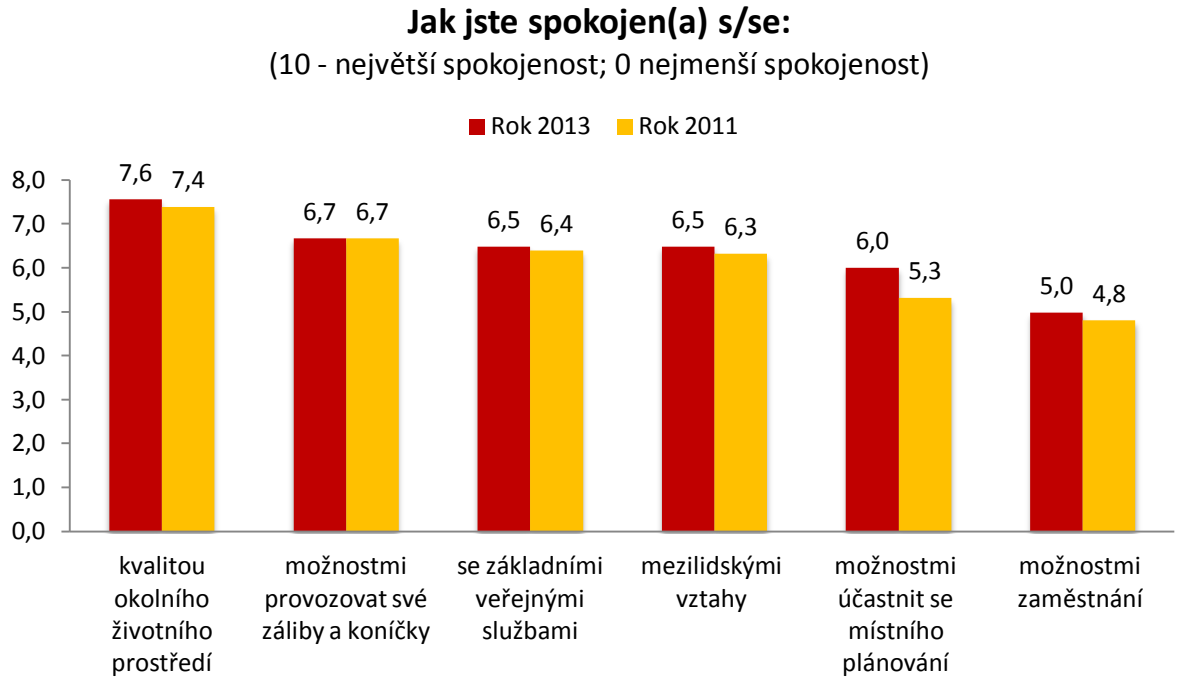

Jak jste spokojen(a) s/se:

(10 - největší spokojenost; 0 nejmenší spokojenost)

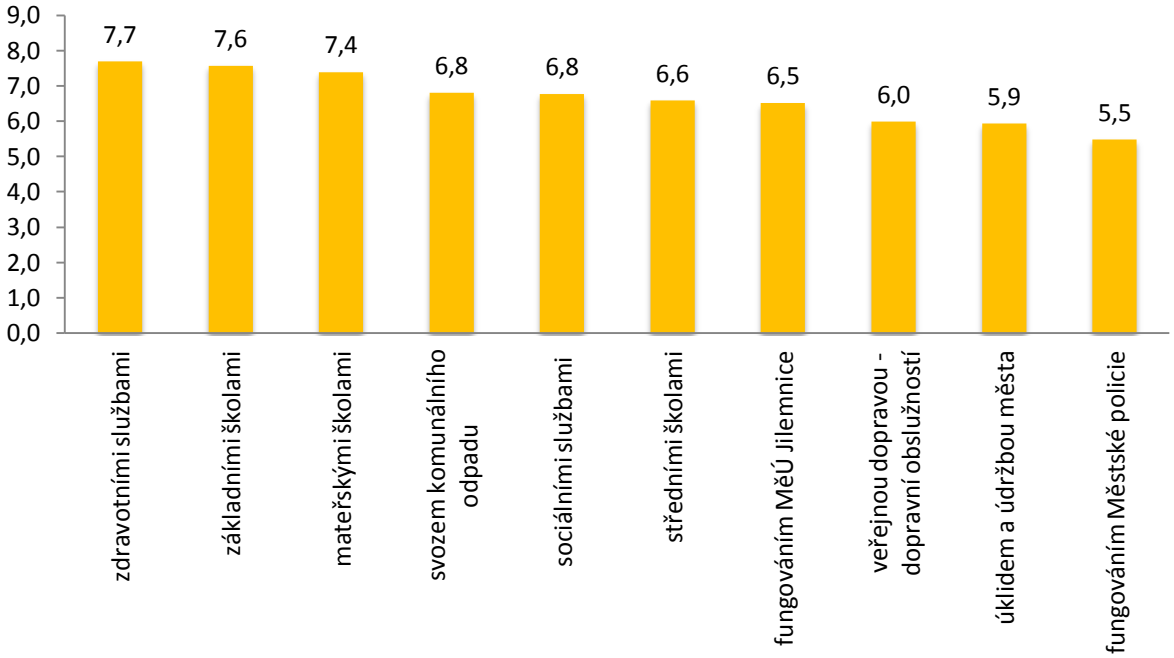

Jak jste spokojen(a) s/se:

(10 - největší spokojenost; 0 nejmenší spokojenost)

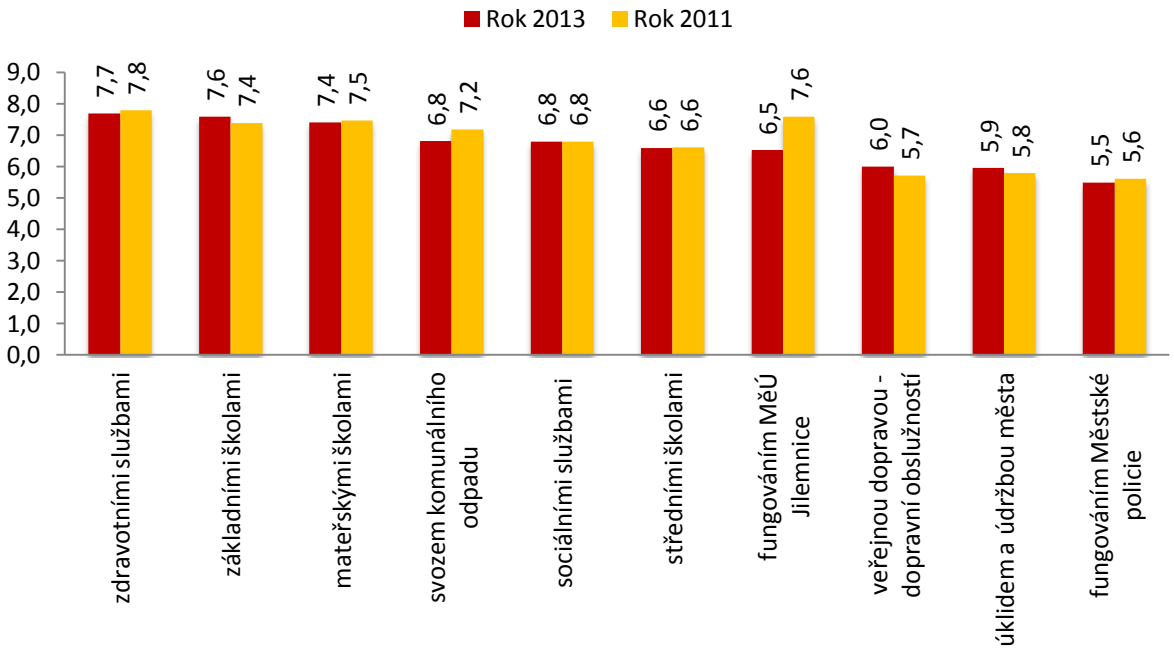

Respondenti měli za úkol seřadit jednotlivé oblasti života podle svých osobních priorit (1= nejvíce důležitý, 6 = nejméně důležitý). V druhém grafu jsou rovněž zaneseny sloupce se spokojeností (0 = nejmenší spokojenost, 10 = nejvyšší spokojenost).

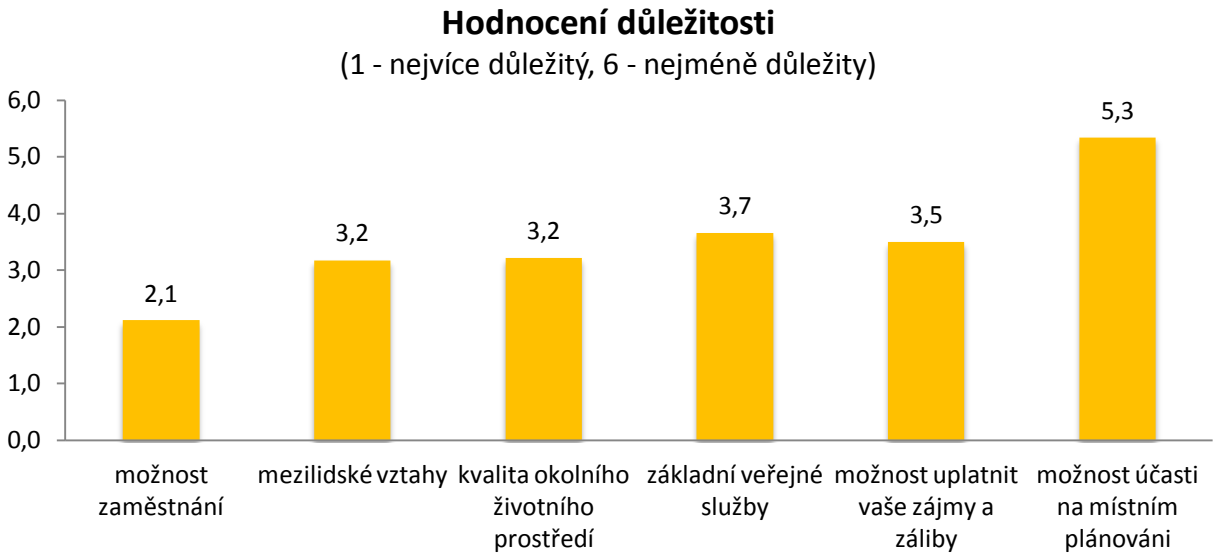

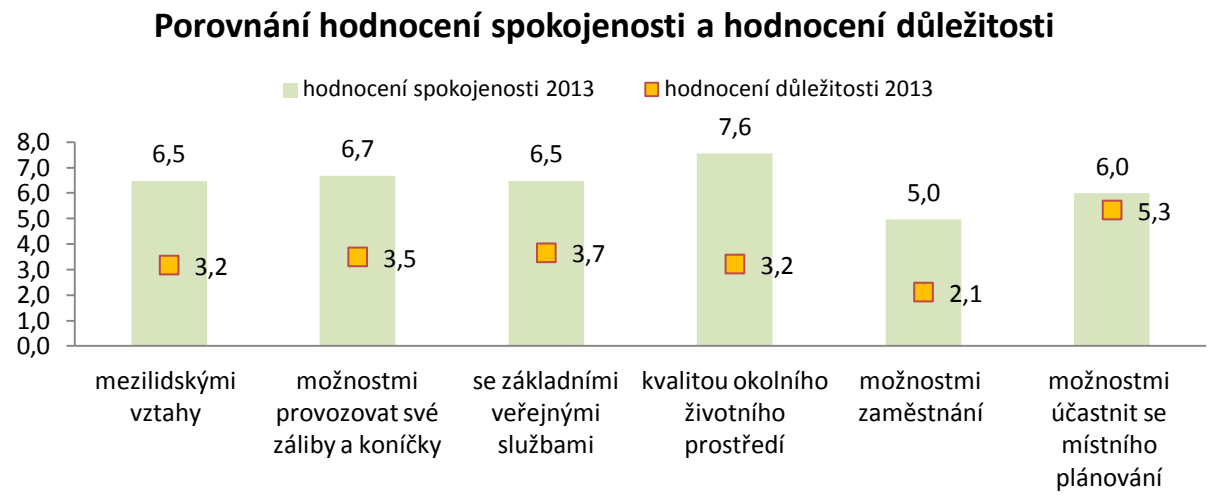

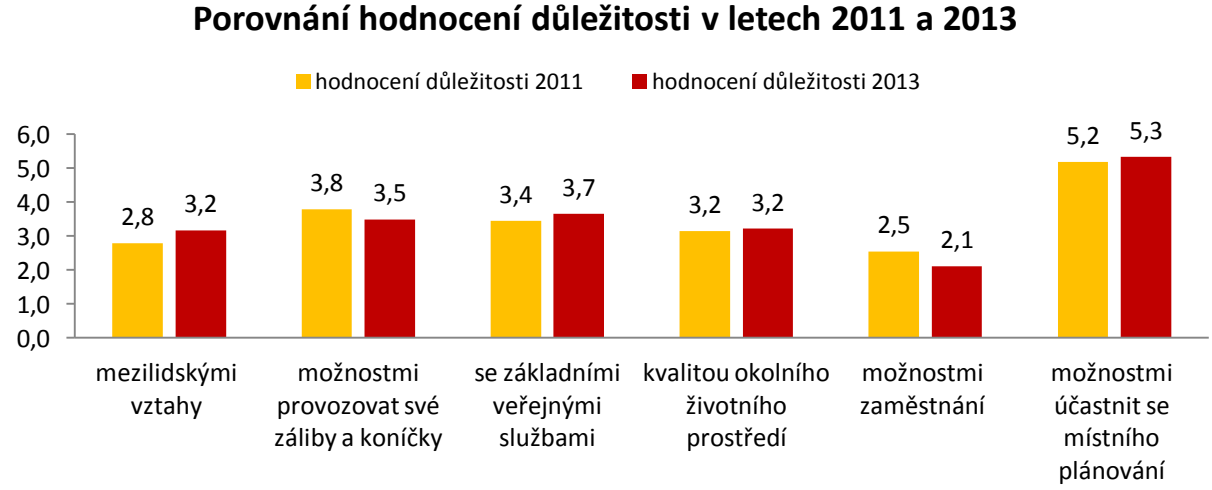

Nakládání s komunálním odpadem

Dále byly umístěny otázky (č. 8, 9 a 10) na separování komunálního odpadu a na potenciál využívání nově budované kompostárny.

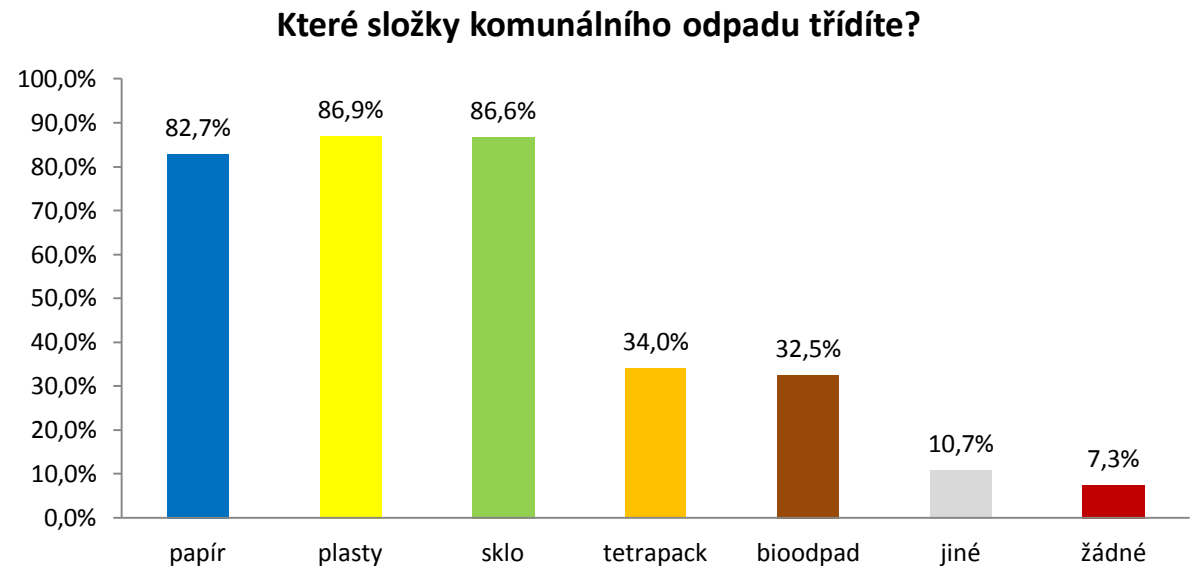

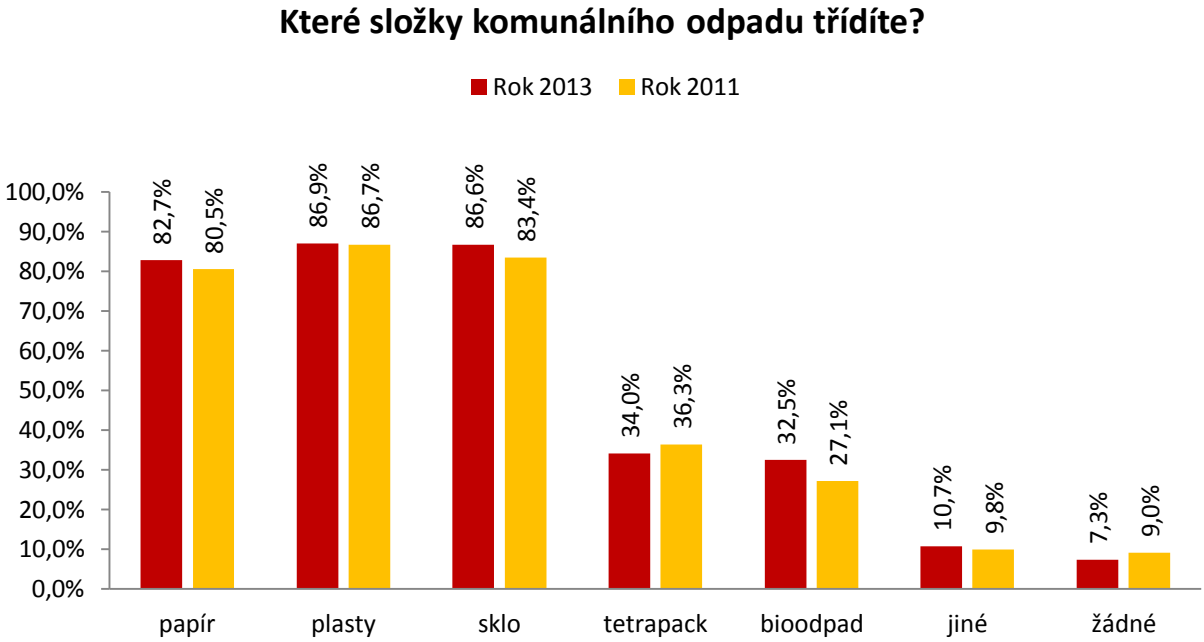

Máte informace o třídění komunálního odpadu?

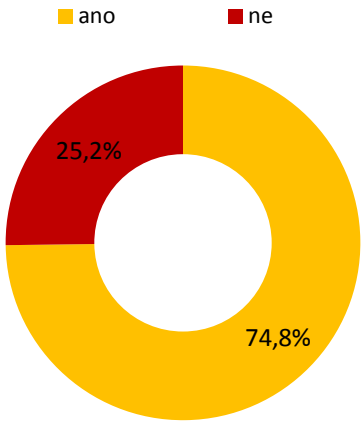

Máte informace o třídění komunálního odpadu?

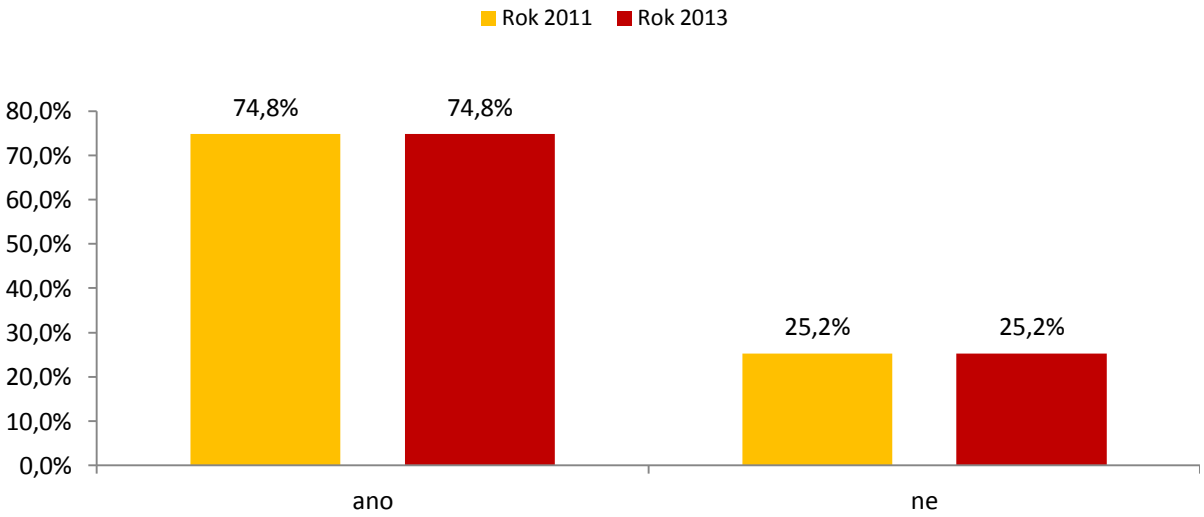

Pokud máte informace o třídění komunálního odpadu, odkud?

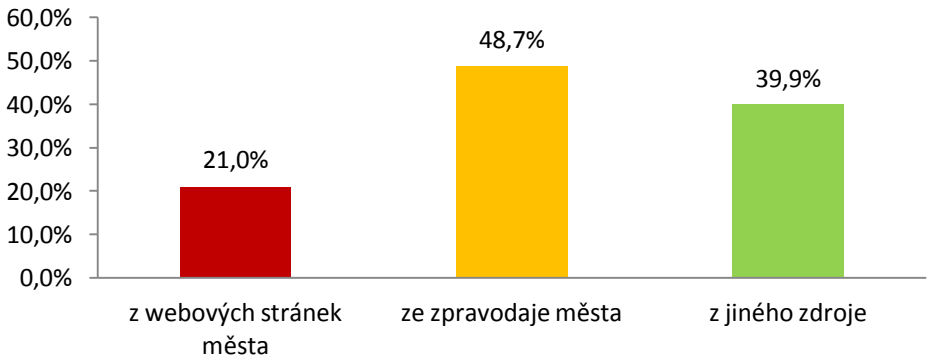

Máte zájem o třídění biologicky rozložitelného, kompostovatelného odpadu v případě, že by Vám byl zapůjčen kompostér?

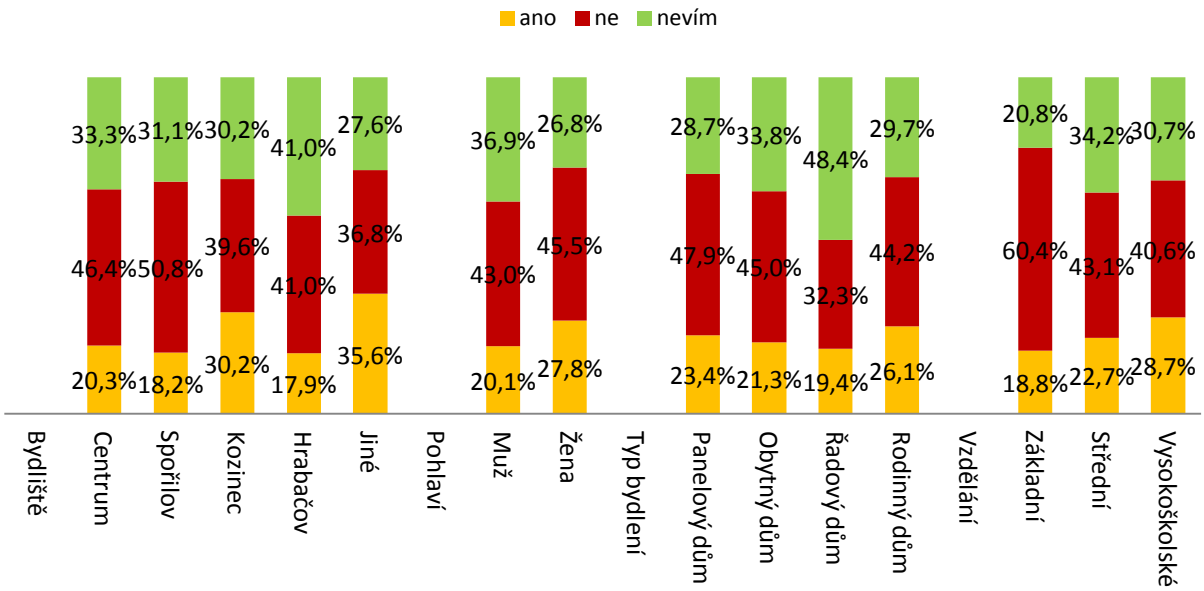

Využijete možnosti odevzdat biologicky rozložitelný odpad na nově vybudovanou kompostárnu zřízenou městem?	Ano	Ne	Nevím	Celkem
Bydliště				
Centrum	20,3%	46,4%	33,3%	100,0%
Spořilov	18,2%	50,8%	31,1%	100,0%
Kozinec	30,2%	39,6%	30,2%	100,0%
Hrabačov	17,9%	41,0%	41,0%	100,0%
Jiné	35,6%	36,8%	27,6%	100,0%
Pohlaví				
Muž	20,1%	43,0%	36,9%	100,0%
Žena	27,8%	45,5%	26,8%	100,0%
Typ bydlení				
Panelový dům	23,4%	47,9%	28,7%	100,0%
Obytný dům	21,3%	45,0%	33,8%	100,0%
Řadový dům	19,4%	32,3%	48,4%	100,0%
Rodinný dům	26,1%	44,2%	29,7%	100,0%
Vzdělání				
Základní	18,8%	60,4%	20,8%	100,0%
Střední	22,7%	43,1%	34,2%	100,0%
Vysokoškolské	28,7%	40,6%	30,7%	100,0%

Spokojenost s obchody a službami

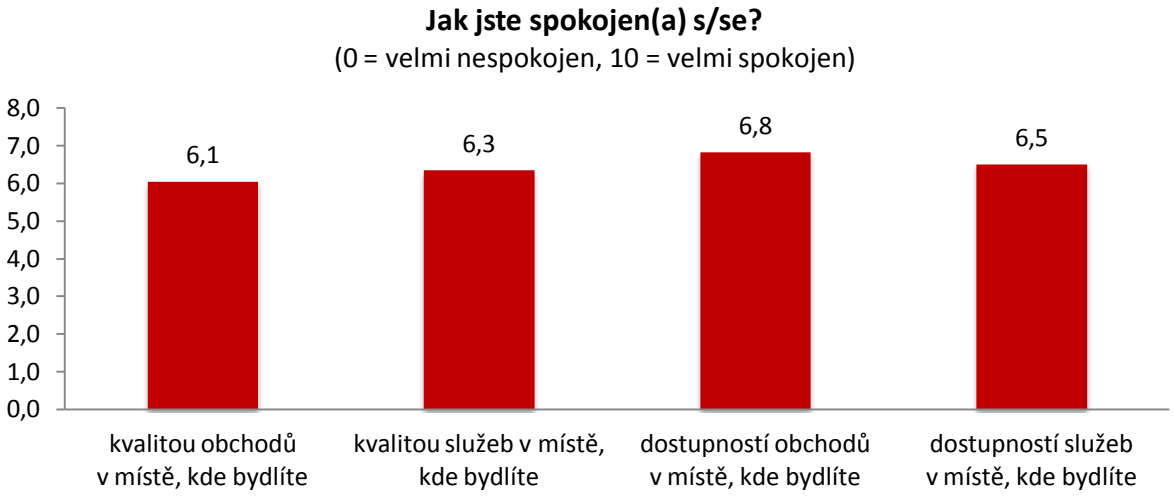

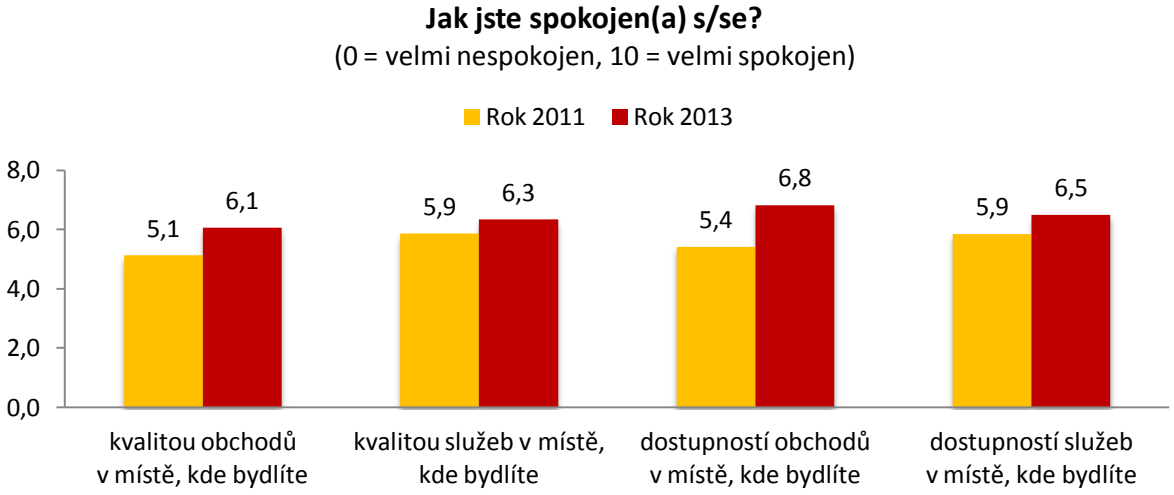

Spokojenost se službami Městského úřadu

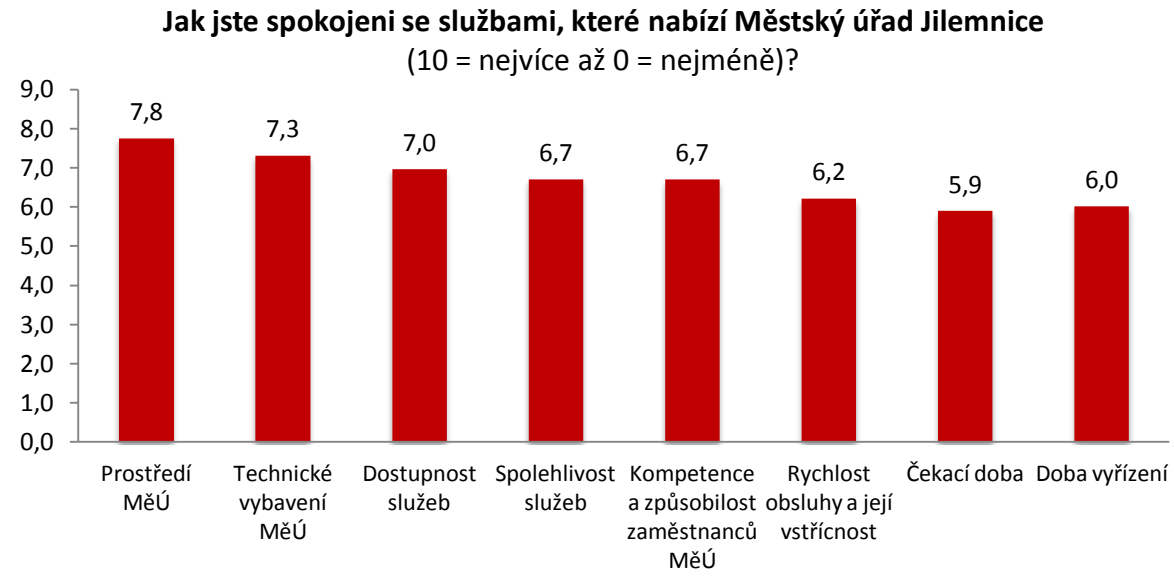

Jak jste spokojeni se službami, které nabízí Městský úřad Jilemnice
(10 = nejvíce až 0 = nejméně)?

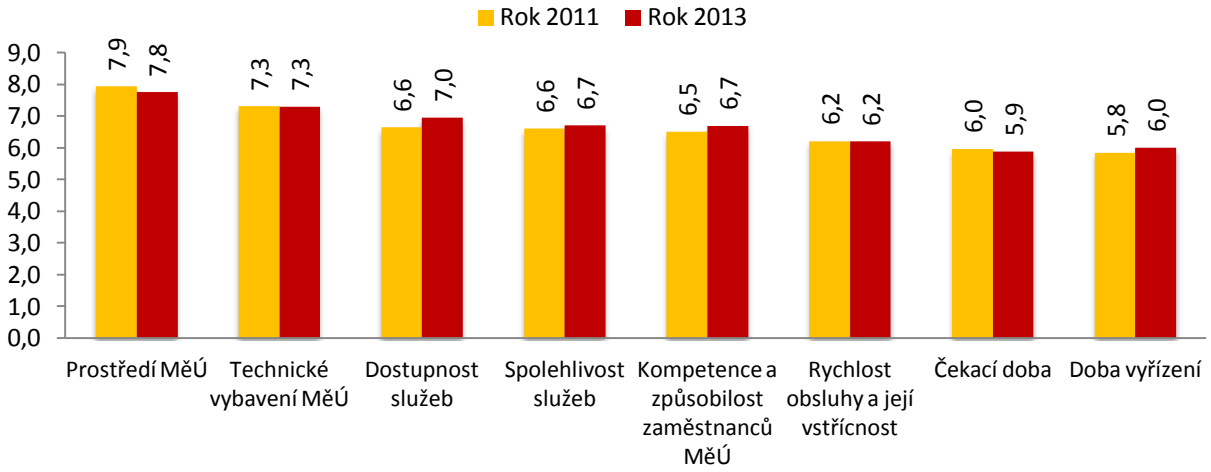

Hodnocení kvality oblastí ve městě

Hodnocení kvality služeb - Zhodnoťte prosím kvalitu následujících služeb
(10 - nejvíce kvalitní, 0 - nejméně kvalitní)

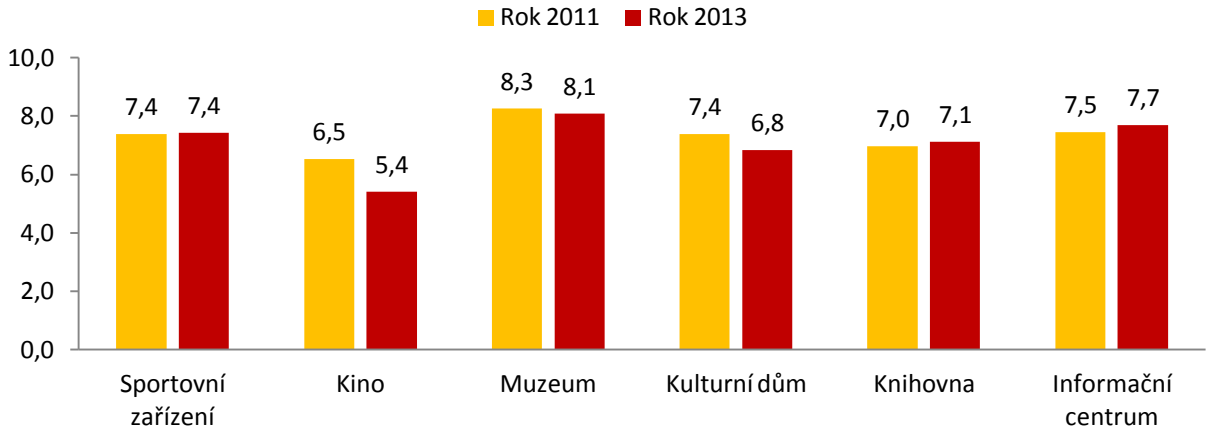

Zhodnoťte prosím kvalitu následujících služeb (2013)
Zvolte nejdůležitější a druhou nejdůležitější alternativu

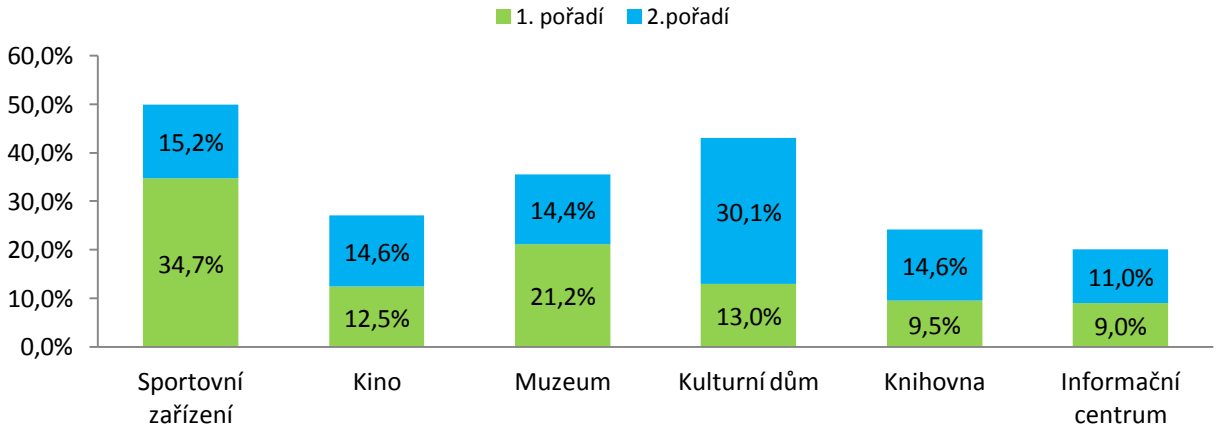

Hodnocení dostupnosti dalších oblastí ve městě

Hodnocení dostupnosti služeb - Jak dostupné jsou následující služby
(10 - dobrá dostupnost, 0 - špatná dostupnost)

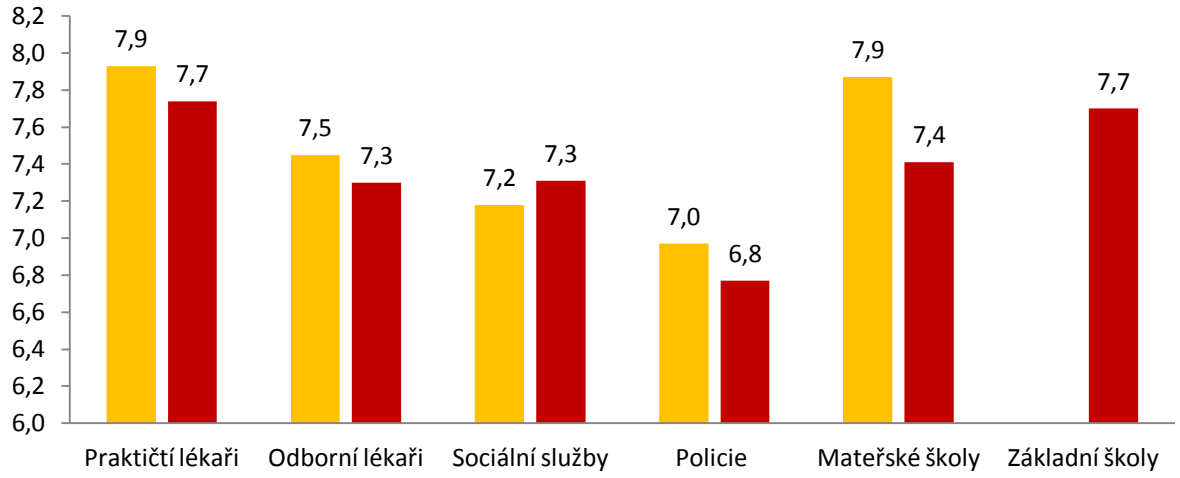

Jak dostupné jsou následující základní služby (2013)
Zvolte nejdůležitější a druhou nejdůležitější alternativu

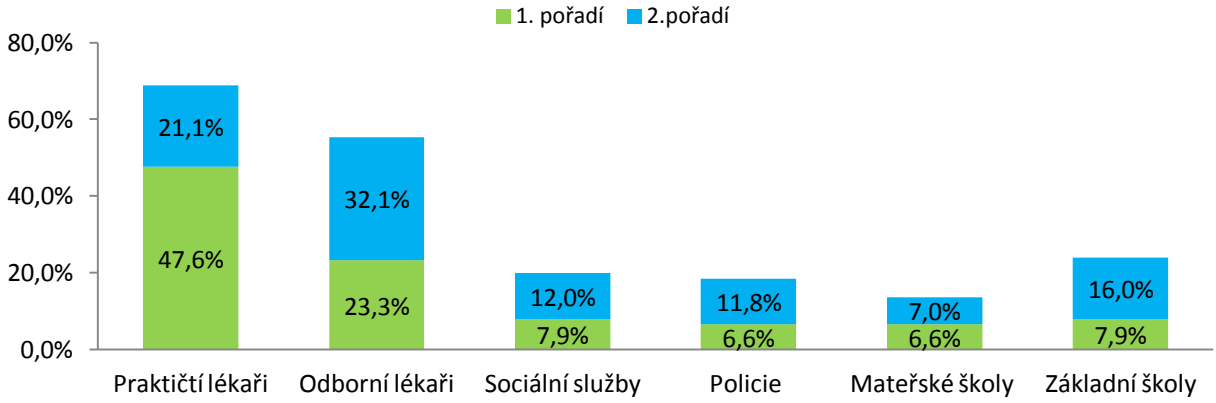

Hodnocení kvality prostředí - Zhodnoťte kvalitu následujících položek
(10 - nejvíce kvalitní; 0 - nejméně kvalitní)

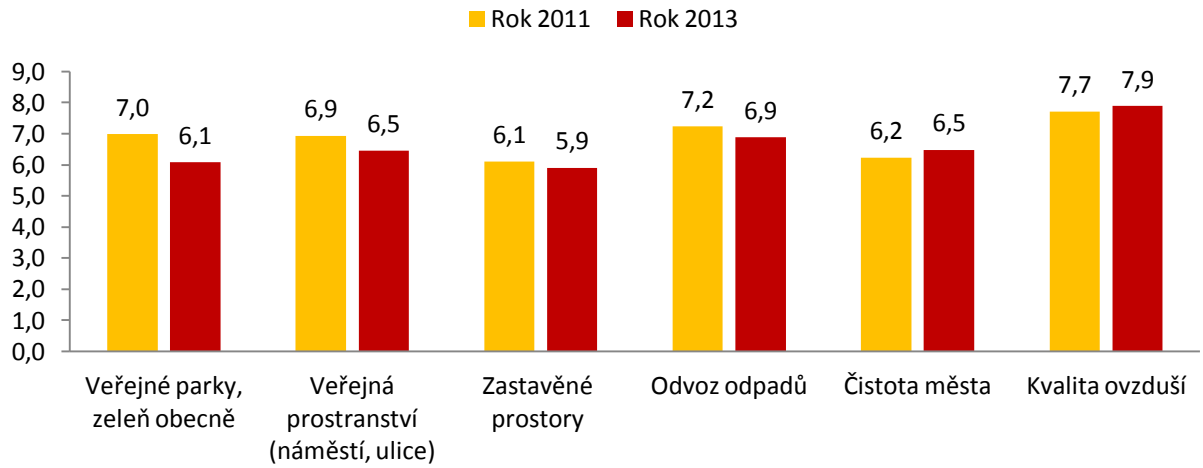

Zhodnoťte prosím kvalitu následujících položek (2013)
Zvolte nejdůležitější a druhou nejdůležitější alternativu

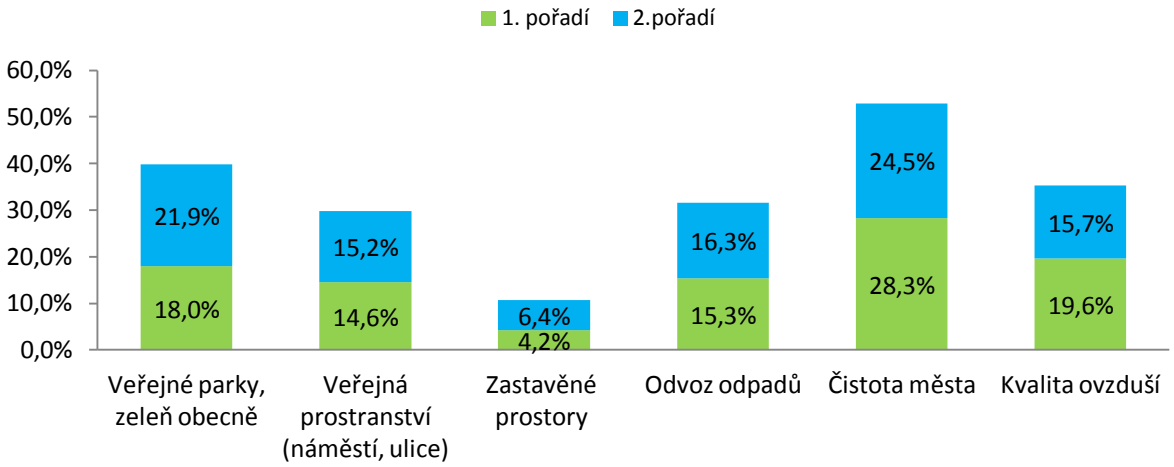

Hodnocení zapojení veřejnosti

Hodnocení zapojení veřejnosti - Zhodnoťte prosím následující možnosti Vašeho zapojení do rozhodování
(10 = vysoké až 0 = nízké)

Zhodnoťte prosím následující možnosti Vašeho zapojení do rozhodování (2013)
Zvolte nejdůležitější a druhou nejdůležitější alternativu

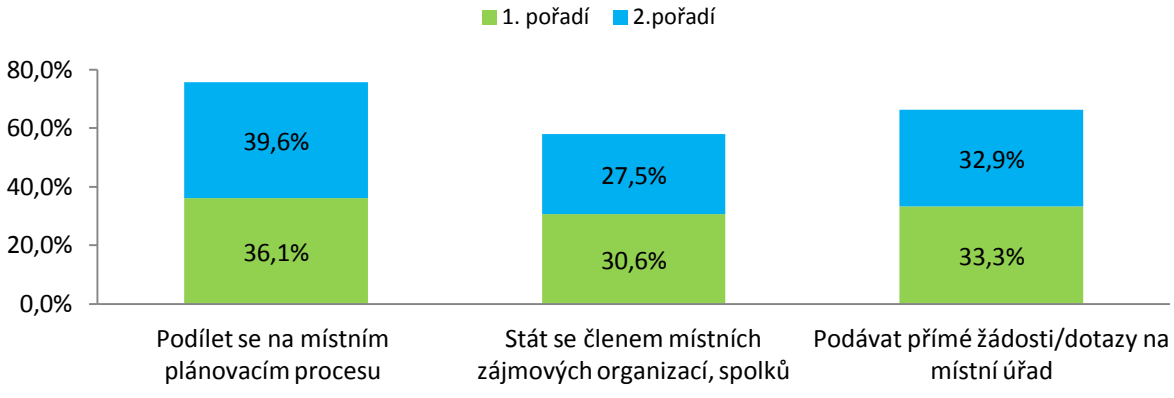

Priority investičních akcí

V otázce 17 měli dotázaní uvést své priority s investičními akcemi města. Měli na výběr 5 navržených plánovaných investic a nebo mohli uvést a specifikovat jiné investice.

Jaké jsou Vaše priority v investičních akcích města?
Uveďte maximálně dvě.

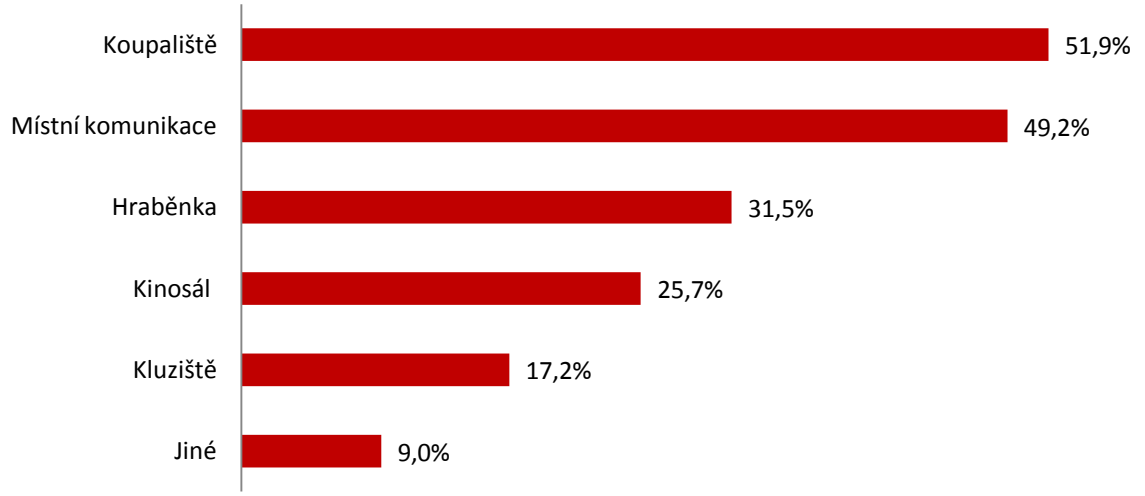

Jiná navržená priorita	Počet odpovědí
Sídliště	5
Školy, školství	4
Pečovatelský dům	3
Parkoviště	2
Pozemky pro výstavbu RD	2
Čistota Jilemky	1
Dětská hřiště	1
Domov důchodců	1
Dopravní hřiště	1
Dotování gymnázia	1
Chodník Roztocká	1
INLINE	1
Knihovna	1
Kontejnery	1
Kulturní dům, divadelní sál	1
Lanové centrum	1
Oprava a využití domů na náměstí a přilehlých ulicích	1
Parky	1
Pošta	1
Silnice	1
Supermarket	1
Tržnice	1
Veřejné venkovní hřiště	1
Zateplení a rekonstrukce pečovatelského domu.	1

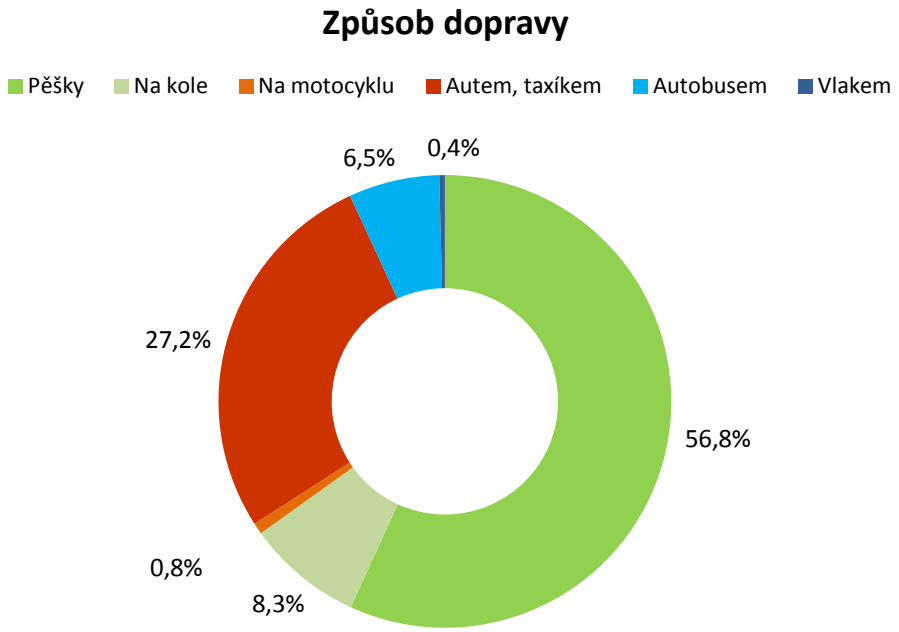

MOBILITA A MÍSTNÍ PŘEPRAVA OBYVATEL, 2013

Důvod cesty

V dotazníku měli respondenti určit, které z pěti nabízených možností byly důvodem jejich cest/y předešlý den dotazování. Pokud nepočítáme zpáteční cesty, které jsou až sekundárním důvodem cestování, pak lidé v Jilemnici nejčastěji cestují **do práce** (21,9%) a **za nákupy** (14,2 %).

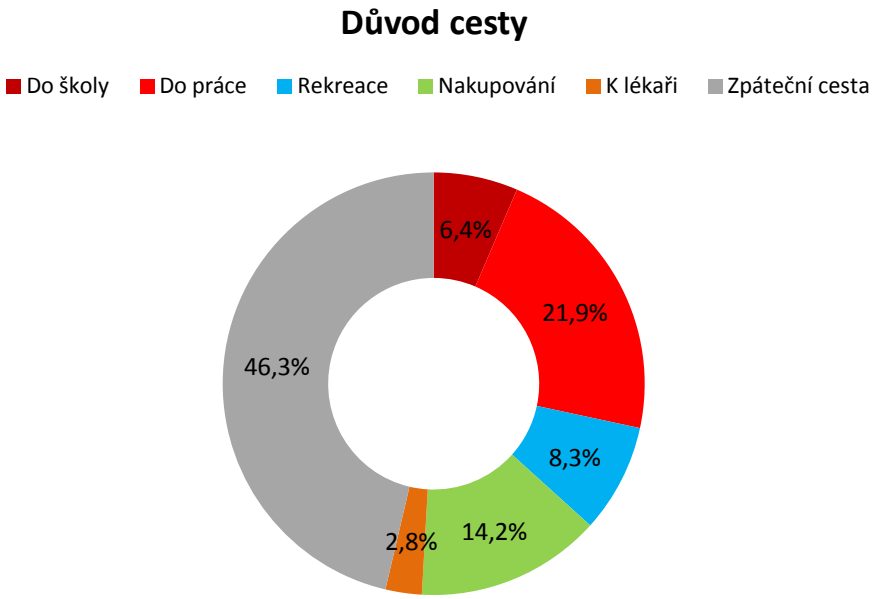

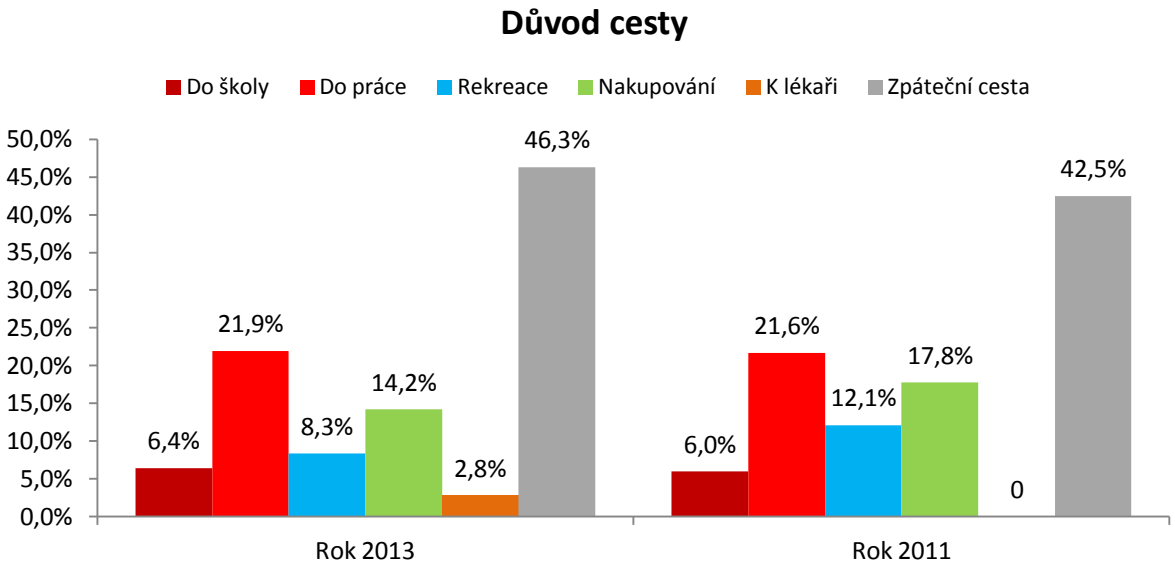

Systematičnost cest

Z nabízených kategorií důvodu cest představovaly cesty do školy a do práce cesty **systematické**, tedy ty, které je nutno pravidelně vykonávat a které probíhají téměř každodenně. Kategorie rekreace a nakupování představovaly cesty **nesystematické**, tedy takové, které pravidelně neprobíhají.

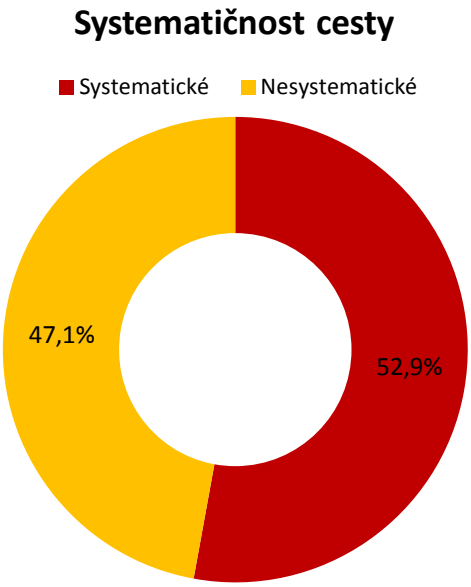

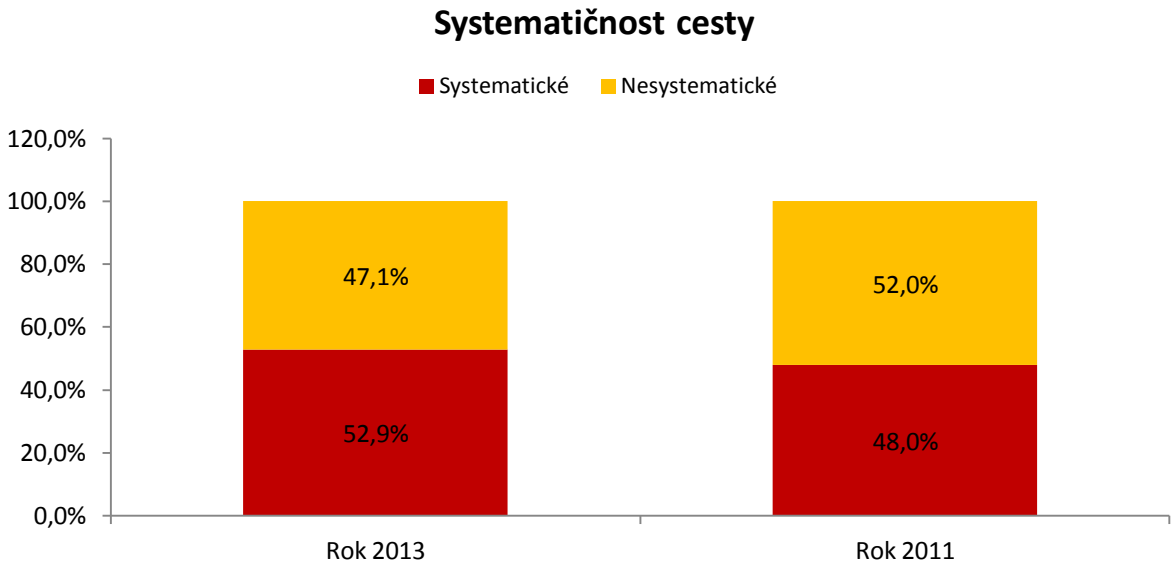

Způsob cesty

Dále respondenti do dotazníku zaznamenávali, jaký z šesti možných způsobů dopravy sledovaný den využili. Z výsledků vyplývá, že největší podíl cest byl uskutečněn pěšky (56,8 %). Druhý nejčastější způsob přepravy je **automobilem** (27,2 %), pak **hromadnou dopravou** (6,9 %) a **na kole** (8,3%). Minimální podíl počtu cest byl tvořen cestami **na motocyklu** (0,8 %).

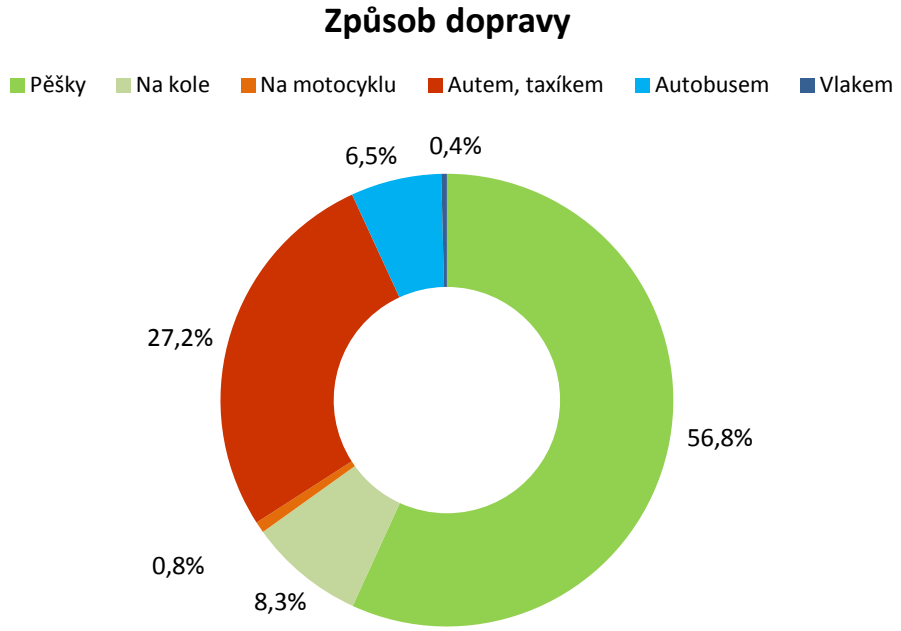

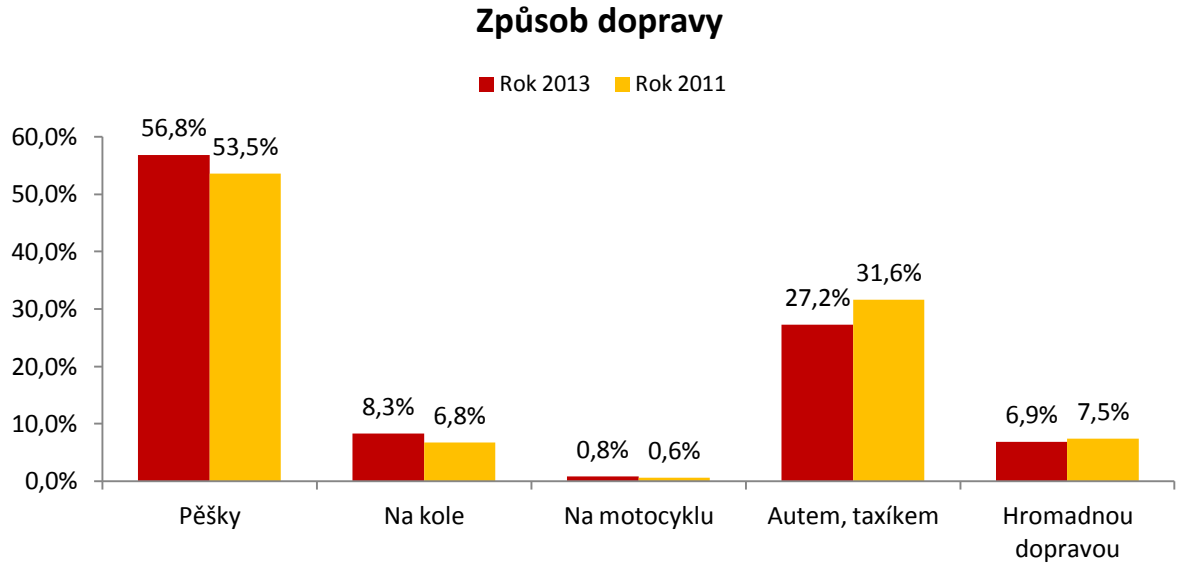

Udržitelnost cest

Různé způsoby dopravy je možné kvalifikovat z hlediska udržitelnosti jako **udržitelné** – pěší cesta, cesta na kole, použití hromadné dopravy a **neudržitelné** – cesta autem, na motocyklu nebo pomocí taxi.

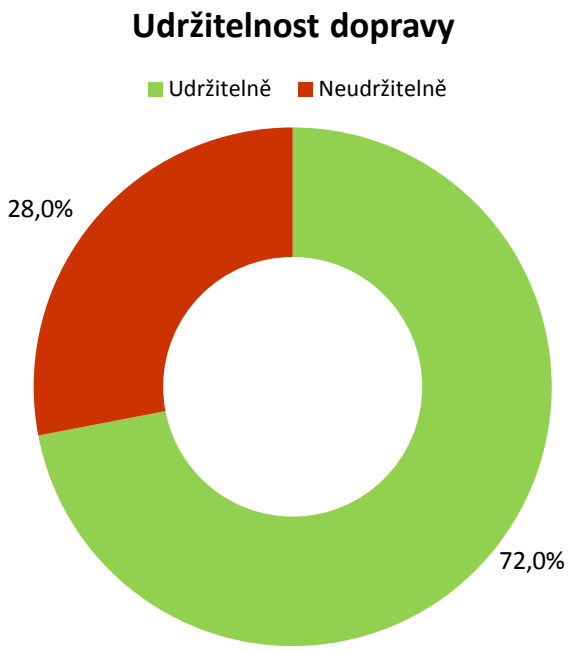

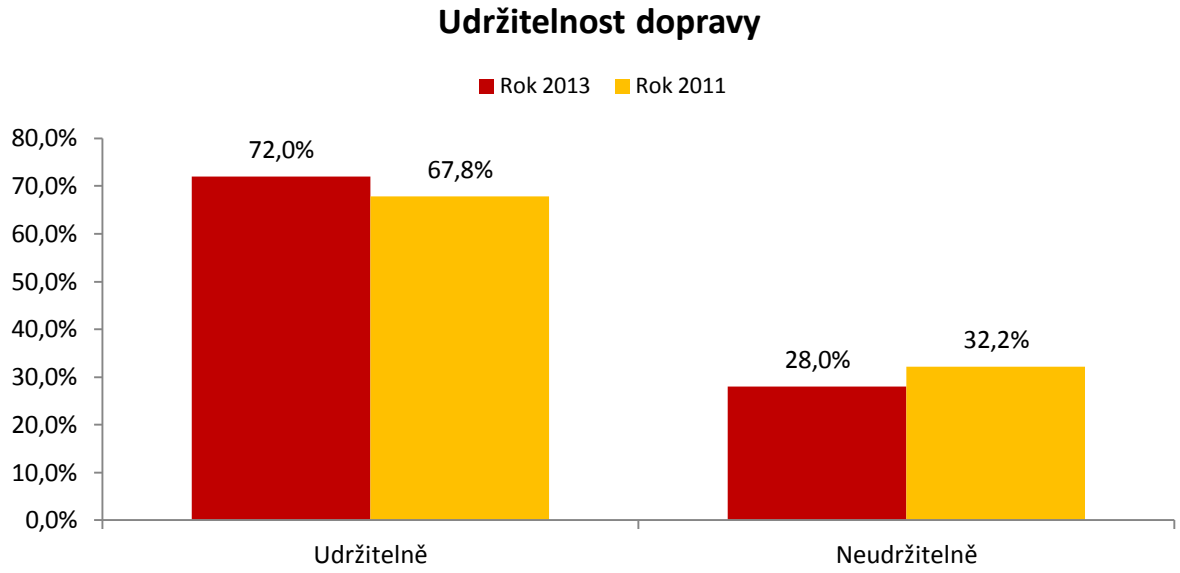

Doba cesty

Dále se u jednotlivých cest zaznamenávala **doba**, po kterou jednotlivé cesty trvají. Z výsledků vyplývá, že průměrná cesta trvá více jak **22 minut**.

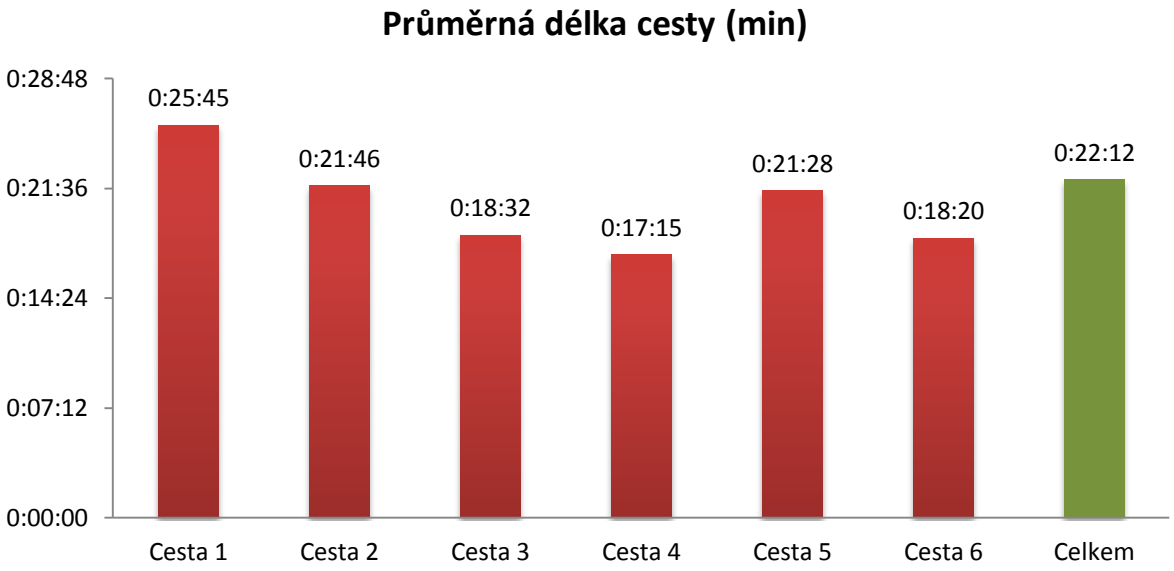

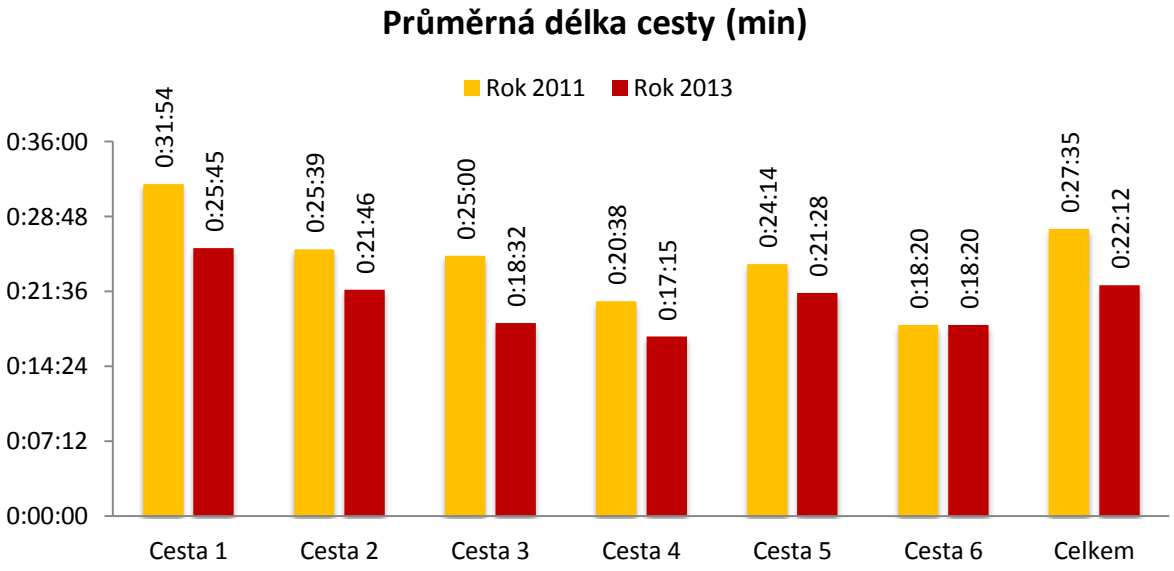

Vzdálenost cesty

Dalším sledovaným ukazatelem byla **průměrná vzdálenost**, kterou respondenti během jedné cesty urazí. Průměrná vzdálenost, která je uskutečněna během jedné cesty obyvatele Jilemnice, je podle uvedených údajů **7,4 km.**

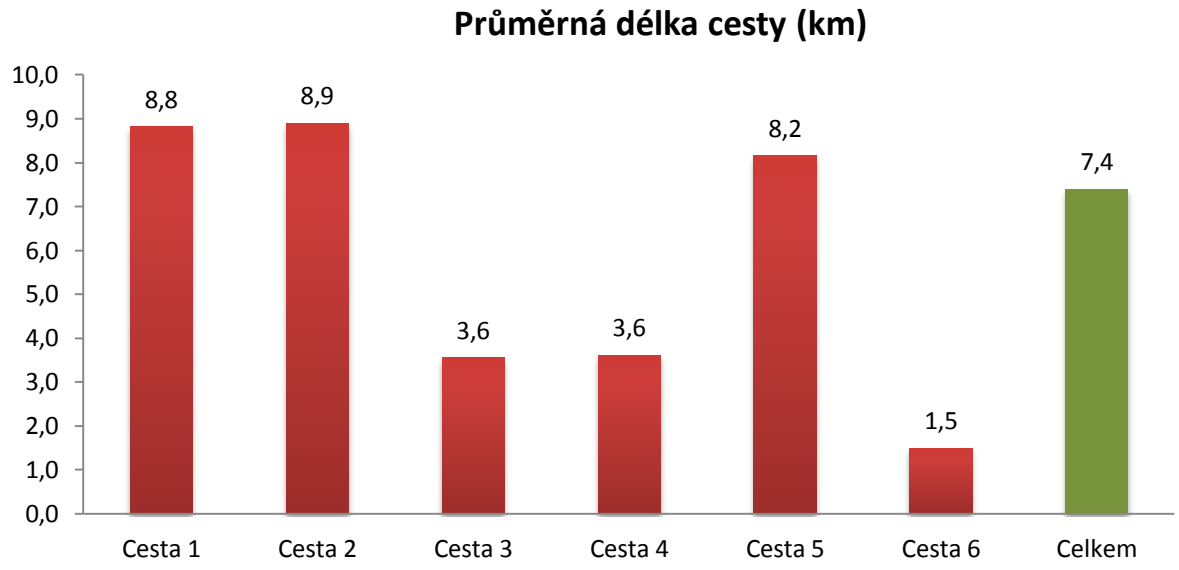

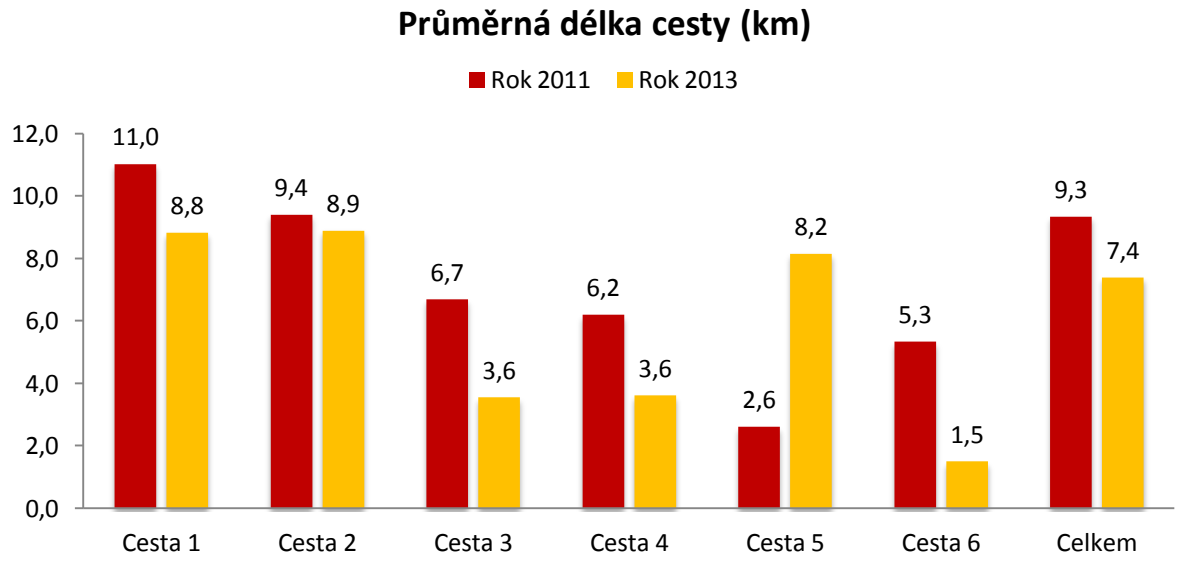

Obsazenost automobilu

V poslední otázce na jejich mobilitu byli respondenti dotazováni na to, kolik osob autem jelo. Nejvíce uvedlo, že jeli autem **sami** (55 %), téměř třetina dotazovaných jela v autě **ještě s jinou osobou** (29 %) a pětina respondentů jela v autě **ještě s nejméně dvěma lidmi** (16 %).

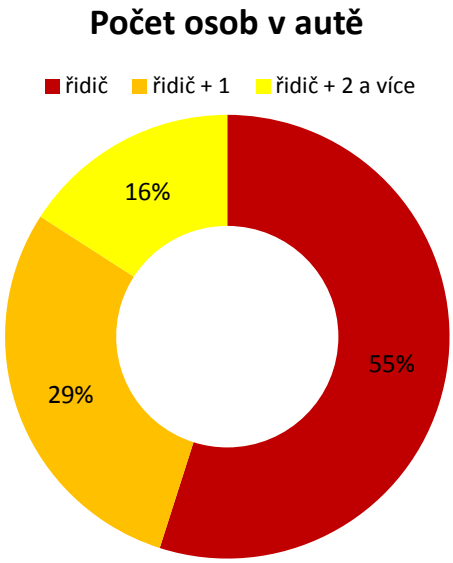

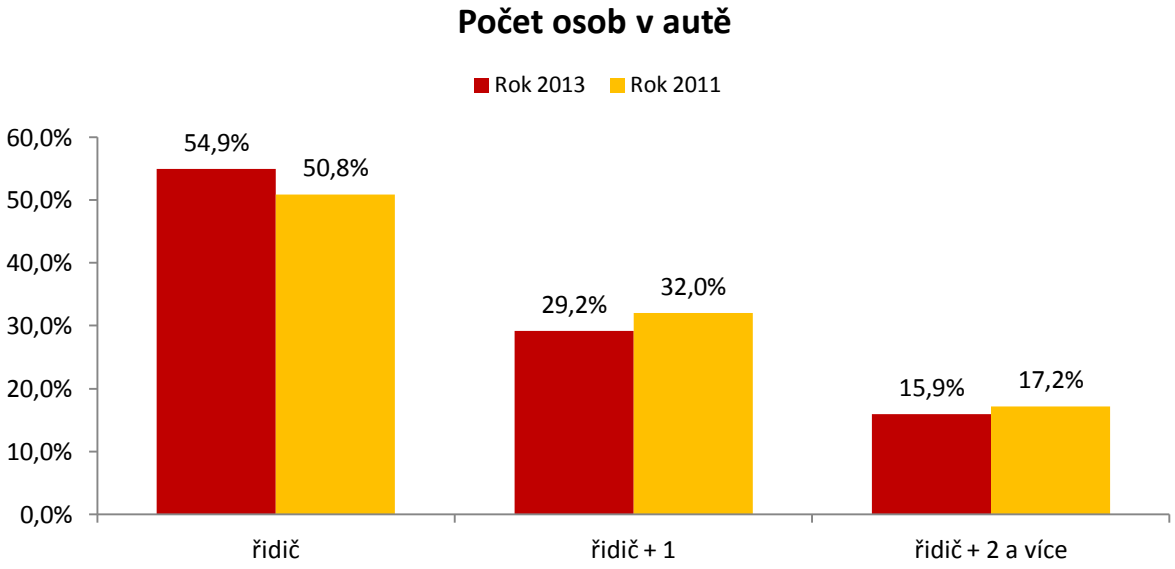

Závěry

Spokojenost s místním společenstvím

Dle titulkového indikátoru jsou obyvatelé města Jilemnice se životem v něm veskrze spokojeni. Odlišný názor má méně než pětina oslovených. Zajímavé je, že spokojenost oproti poslednímu šetření narostla. Více spokojeny jsou ženy, osoby s vyšším vzděláním, osoby bydlící na Kozinci a v Hrabačově a osoby mezi 21 a 30 lety. S rostoucím věkem nespokojenost narůstá. Lze konstatovat, že v porovnání s městy, kde byl obdobný průzkum proveden, patří Jilemnice mezi města spíše spokojenější.

Obyvatelé kladně hodnotí kvalitu okolního životního prostředí a možnost provozovat své záliby a koníčky. Naopak lidé jsou nespokojeni s možnostmi zaměstnání ve městě. Z hlediska veřejných služeb jsou nejméně spokojeni s fungováním Městské policie a s úklidem a údržbou města. Na druhou stranu si cení zdravotní služby a mateřské a základní školství.

Podle hodnocení důležitosti vnímají obyvatelé jako nejdůležitější možnosti zaměstnání, kvalitu okolního životního prostředí a mezilidské vztahy. Prvně zmíněná možnost patří mezi ty oblasti, která v hodnocení spokojenosti neskončila v popředí. Z obdobných nerovností vyplývá, že by se management města měl právě na tyto oblasti zaměřit. Z hlediska fungování a služeb Městského úřadu nejvíce oceňují prostředí MěÚ a jeho technické vybavení (informační systém, počítačové vybavení ad.) a naopak hůře hodnotí dobu vyřízení a čekací dobu.

V otázce kvality veřejných služeb obsadilo podobně jako v minulém šetření vysoké místo muzeum a informační centrum. Dle míry důležitosti by však občané preferovali spíše sportovní zařízení a kulturní dům. Obdobně při vnímání kvality prostředí nejvíce respondenti oceňovali čistotu ovzduší a odvoz odpadů zatímco při hodnocení důležitosti se dostaly na přední místa čistota města a veřejné parky respektive zeleň obecně.

Dostupnost veřejných služeb je další oblastí, na kterou se šetření zaměřilo. Z výsledků plyne, že dle obyvatel jsou nejvíce dostupní praktičtí lékaři a základní školy. Méně dostupná je pak policie a sociální služby. Z hlediska důležitosti ocenili obyvatelé praktické lékaře a odborné lékaře.

Ze samostatných otázek na sběr a třídění odpadu vyplývá, že obyvatelé nejčastěji třídí plasty, sklo a papír. Sedm procent obyvatel netřídí odpad vůbec. Z hlediska třídění komunálního odpadu je důležité, že 75 % obyvatel již má o třídění potřebné informace. Další otázka se zaměřovala na možnosti odevzdat biologicky rozložitelný odpad na nově vybudovanou kompostárnu zřízenou městem. Čtvrtina oslovených by tuto nabídku uvítala. Nejvíce pak lidé s vysokoškolským vzděláním, ženy, bydlící v lokalitě na Kozinci a ti kteří bydlí v rodinném domě.

Další samostatnou otázkou byla preference nabízených plánovaných investičních akcí. Respondenti mají největší zájem o výstavbu koupaliště (52 % oslovených) a o úpravu a rekonstrukci místních komunikací (50 %). Třetina by pak volila volbu Hraběnka tedy obnova sportovně rekreačního areálu. Pořadí se opakuje jako v minulém průzkumu.

Následující tabulka ukazuje souhrnnou spokojenost s jednotlivými aspekty kvality života seřazenou od nejvyšší spokojenosti po nejnižší spokojenost. V tabulce jsou doplněny výsledky za rok 2011 a naznačení trendu (šipkami) a vývoje z hlediska udržitelnosti (podbarvením).

Spokojenost s:	2011	2013	Trend, Vývoj
Kvalita muzea	8,3	8,1	↘
Kvalita ovzduší	7,7	7,9	↗
Dostupnost praktických lékařů	7,9	7,7	↘
Dostupnost základních škol		7,7	
Kvalita informačního centra	7,5	7,7	↗
Zdravotní službami	7,8	7,7	→
Základní školy	7,4	7,6	↗
Kvalita okolního životního prostředí	7,4	7,6	↗
Kvalita sportovních zařízení	7,4	7,4	→
Dostupnost mateřských škol	7,9	7,4	↘
Mateřské školy	7,5	7,4	→
Dostupnost sociálních služeb	7,2	7,3	→
Dostupnost odborných lékařů	7,5	7,3	↘
Kvalita knihovny	7,0	7,1	→
Odvoz odpadů	7,2	6,9	↘
Kvalita kulturního domu	7,4	6,8	↘
Dostupnost obchodů	5,4	6,8	↗
Svoz komunálního odpadu	7,2	6,8	↘
Sociální služby	6,8	6,8	→
Dostupnost policie	7,0	6,8	↘
Možnost provozovat své záliby a koníčky	6,7	6,7	→
Střední školy	6,6	6,6	→
Fungování městského úřadu Jilemnice	7,6	6,5	↘
Dostupnost služeb	5,9	6,5	↗
Čistota města	6,2	6,5	↗
Mezilidské vztahy	6,3	6,5	↗
Základní veřejné služby	6,4	6,5	→
Kvalita veřejných prostranství (náměstí, ulice)	6,9	6,5	↘
Kvalita služeb	5,9	6,3	↗
Možnost podávat přímé žádosti/dotazy na místní úřad	5,9	6,3	↗
Možnost stát se členem místních zájm. organizací, spolků	6,0	6,3	↗
Kvalita veřejných parků, zeleně obecně	7,0	6,1	↘
Kvalita obchodů	5,1	6,1	↗
Možnost podílet se na místním plánovacím procesu	5,2	6,0	↗
Možnostmi účastnit se místního plánování	5,3	6,0	↗
Veřejná doprava - dopravní obslužnost	5,7	6,0	↗
Úklid a údržba města	5,8	5,9	→
Kvalita zastavěných prostor	6,1	5,9	↘
Fungování Městské policie	5,6	5,5	→
Kvalita kina	6,5	5,4	↘
Možnost zaměstnání	4,8	5,0	↗

Hodnocení trendu	↗ rostoucí	→ stagnující	↘ klesající
Hodnocení vývoje	pozitivní	neutrální	negativní

Mobilita a místní přeprava

Výsledky indikátoru *Mobilita a místní přeprava cestujících* v Jilemnici svědčí z hlediska udržitelnosti spíše o pozitivním výsledku. Titulkový indikátor je podíl cest automobilem oproti předchozímu šetření poklesl. Navíc oproti ostatním městům, kde obdobné šetření probíhalo, dosahuje nižších úrovní. Vysoký počet cest pěším způsobem je spojen s menší rozlohou města a vyšší počet cest na kole zase s preferencemi obyvatel a „sportovním duchem" města.

Negativním jevem zůstává pokles podílu cest hromadnou dopravou, což je pravděpodobně spojováno s důsledky ekonomické krize, kdy je menší přeprava osob na větší vzdálenosti za zaměstnáním a volným časem. Trend snižování doby a vzdálenosti průměrné cesty je potvrzen i v tomto průzkumu.

Následující tabulka ukazuje v souhrnu výsledky jednotlivých indikátorů mobility ve městě. V tabulce jsou doplněny výsledky za rok 2011 a naznačení trendu (šipkami) a vývoje (podbarvením).

Indikátor	Rok 2011	Rok 2013	Trend	Vývoj
Počet cest za den	2,54	2,85	↗	
Důvod - Do školy	6,0 %	6,4 %	↗	
Důvod - Do práce	21,6 %	21,9 %	↗	
Důvod - Rekreace	12,1 %	8,3 %	↘	
Důvod - Nakupování	17,8 %	14,2 %	↘	
Důvod - K lékaři		2,8 %		
Důvod - Zpáteční cesta	42,5 %	46,3 %	↗	
Systematické cesty	48,0 %	52,9 %	↗	
Nesystematické cesty	52,0%	47,1 %	↘	
Způsob - Pěšky	53,5 %	56,8 %	↗	
Způsob - Na kole	6,8 %	8,3 %	↗	
Způsob - Na motocyklu	0,6 %	0,8 %	↗	
Způsob - Autem, taxíkem	31,6 %	27,2 %	↘	
Způsob - Hromadnou dopravou	7,5 %	6,9 %	↘	
Udržitelně	67,8 %	72,0 %	↗	
Neudržitelně	32,2 %	28,0 %	↘	
Počet osob v autě - řidič	50,8 %	54,9 %	↗	
Počet osob v autě - řidič + 1	32,0 %	29,2 %	↘	
Počet osob v autě - řidič + 2 a více	17,2 %	15,9 %	↘	
Průměrná doba cesty (h:m:s)	0:27:35	0:22:12	↘	
Průměrná vzdálenost cesty (km)	9,3	7,4	↘	

Hodnocení trendu		↗ rostoucí	→ stagnující	↘ klesající
Hodnocení vývoje	Nelze hodnotit	pozitivní	neutrální	negativní